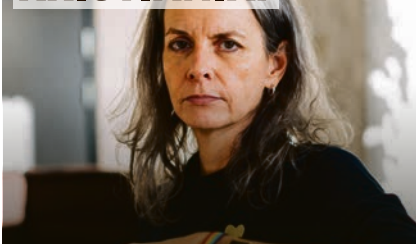

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | Utgave 25, årgang 79 | www.universitas.no | Torsdag 6. november 2025

HØYSKOLEN KRISTIANIA:

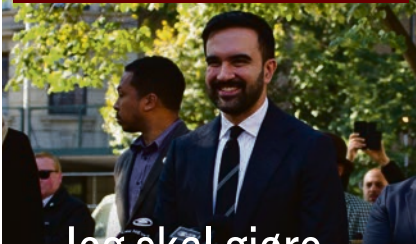
Førebud sluttpakkar for tilsette Nyhet s. 4–5

DET KOKER PÅ JODEL

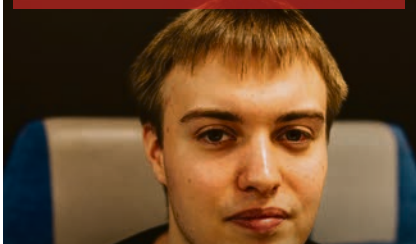
«Er Oslomet keegt?» Kultur s. 18–19

UNIVERSITAS MØTER MAMDANI

– Jeg skal gjøre det billigere for studenter Utenriks s. 15

KUTT FOR JUSSBUSS OG JURK

Frykter for rettssikkerheten Nyhet s. 14

STUDENTER SENDER SATELLITT TIL VERDENSROMMET:

ET LITE STEG FOR ROMTEKNOLOGI

ET STORT SPRANG FOR CAMPUS

Nyhet s. 10–11

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: **Idun Kjøl Wiig**
idun.wiig@gmail.com 974 17 414

Nyhetsredaktør: **Ada Louise Andreassen**
adalouisea@gmail.com 948 09 383

Fotosjef: **Adrian Heggem Misfjord**

Desksjef: **Ida Chicago Fjeld**

Nettredaktør: **Oscar Alexander Undahl**

Uttegner: **Lia Askew**

Uttegner: **Nora Hognes Berg**

Uttegner: **Sondre Kløvfjell**

Uttegner: **Emilie Sveinsson**

Deskjournalist: **Freyja Eikrem Ims**

Korrektursjef: **Selma Flood**

Daglig leder: **Maryam Amini**

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 3 Blindern, 0313 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Leder

Vi er ikke en fri, uavhengig avis

Idun Kjøl Wiig,
Ansvarlig redaktør

Denne uken var det tildelingsmøte i Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT). Dette er et årlig møte hvor VT deler ut midler til ulike studentorganisasjoner, inkludert Universitas. I år var potten på over to millioner kroner, så dette er ikke snakk om småpenger. VT består av representanter fra de ulike studiestedene, hvor UiO og Oslomet har desidert flest.

Budsjettkomiteen som innstiller hvilke summer de ulike tildelingene, har brukt ukevis på å fordele midlene. De har invitert hver enkelt søkerorganisasjon på intervju og spørsmålsrunder for å finne ut hvordan man best mulig deler potten så alle får det de trenger. Det er et veldig nøye og viktig stykke arbeid de har gjort. Så hva er problemet?

På samme dag som tildelingsmøtet, ble det fremmet to drastiske og radikale endringsforslag. Bisø, BIs studentorganisasjon, foreslo å kutte studentmediene med til sammen nesten 600.000 kroner:

Radio Nova med 432.000 kroner, og Universitas med 150.000 kroner. Disse forslagene ble heldigvis ikke vedtatt, men dette vitner om et stort problem i studentkulturen. At det er mulig for Hammervold å foreslå å kutte så enorme, sårt trengte summer, uten å i det minste gidde å ha noen form for dialog med oss i forkant, er for

skal sikre at vi har et mangfold av redaktørstyrte medier og en bred samfunnsdebatt i Norge. Det betyr at det ikke er Stortinget direkte som kan stemme over hvilke aviser som skal, eller ikke skal få pressestøtte. Noe annet hadde vært et alvorlig demokratisk problem. Men nettopp slik er det for studentpressen.

Både Universitas og Radio Nova er redaktørstyrte medier på samme linje som VG, Aftenposten og NRK. Men til forskjell fra dem, har politikerne vi lager kritisk journalistikk om direkte innflytelse over vår økonomi. Det betyr i praksis at hvis studentpolitikkerne ikke liker å bli skrevet kritisk om i avisa, som er grunnleggende i vårt prosjekt, så kan de kutte støtten vår. Det er de finisjonen på en ufri presse.

Vi kommer aldri til å bøye oss for slike pressmidler. Men at studentpolitikkerne i det hele tatt har muligheten til å utøve en slik direkte makt, beviser at hele systemet er en ren farse.

Historiske skråblikk av Freyja «Feinschmecker» Ims

Arkivaren

Skapsengens renessanse

I 2006 intervjuet Universitas Halvor Bakke, bedre kjent som «interiørspert fra TV-serien Homsepatruljen», for å gi studentene litt reale interiørtips. Heldigvis for oss er Y2K-stilen tilbake på moten – og føler du at klærne dine skriker løkkabaddie, mens hybelen din ikke skriker noe som helst, er det bare å følge disse tipsene: 1) Tapetser «én av veggene» i hybelen, fordi tapet er faktisk «fortsatt i om dagen», 2) Bytt ut rammemadrassen med en «skapseng», 3) Hvis du først skal fylle hybelen med pyntegenstander, husk å «bruk heller 3 eller 5 enn 2 eller 4», 4) Ikke kikk på Pinterest, «kikk i interiørblader», da særlig fra England og Frankrike siden de «er oppdatert på trender» og 5) «Putt duftlys på badet, herlig!».

Universitas, 25.01.2006

Tyvegodsreklame på Blindern

Den gang i tiden før Norli hadde tatt en jafs av Frederikkebygget, og stedet for å kjøpe dyre pensumbøker fortsatt var Akademika, gjennomførte to middelaldrene menn et «spektakulært pensumtyveri». De hadde greid å rundlure Akademika for «hundrevis av kostbare pensumbøker» med en pris på opp mot «900 kroner stykket». Men ingen tyv blir rik uten å selge tyvegods videre. De to Akademika-tyvene hang derfor opp «en rekke salgsplakater på Blindern og andre lærersteder i byen» hvor de pent og pyntelig ramset opp titlene på hver enkelt av de stjålne bøkene – og telefonnummerne sine, selvfølgelig, for lett kontakt.

Universitas, 02.03.2016

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studensamskipnaden SiO.
- Universitas arbeider etter Vier varsom-plukens regler for god pressesikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Vår felles fiendtlighet

Vi liker å tro at vi er rasjonelle og opplyste, men under overflaten styres vi fortsatt av et urgammelt behov for å dele verden inn i *oss og dem*.

Fremmedfrykt

Levor Reichelt Ims,
journalist i Universitas

Hele menneskeheten er preget av en felles uting – en uting som kanskje er uunngåelig for vår art: opphøyelsen av oss selv og de som er like oss, og vår fremmedfiendtlighet. Vi hever oss selv over andre, samtidig som «de andre» hever seg selv over oss igjen.

Naturlig nok er denne mekanismen svært effektiv for å skape sterke interne fellesskap, noe som antageligvis var gunstig for overlevelse før fremveksten av moderne samfunn. Men effekten av disse styrkede fellesskapene innenfor ulike grupper i et moderne globalisert samfunn, leder derimot til en rekke vederstyggeligheter som vi ser hver eneste dag.

Et eksempel på dette er innvandringsfiendtligheten som er på fremmarsj i store

delene av den vestlige verden. Den springer ofte ut av frykt og forenklede forestillinger om hvem som «fortjener» å være en del av fellesskapet. Men er det så overraskende at vi har problemer med å godta mennesker fra helt andre kulturer, når vi til og med har problemer med å akseptere mennesker oppvokst i samme kultur?

Jeg har selv vokst opp på Oslo vest, og har hatt omgangskretser som både tilhører det «sossete» vestkantmiljøet og «hipstermiljøet» i sentrum. På videregående ble det raskt tydelig for meg at disse grupperingene hadde en rekke fordommer overfor hverandre. Vestkantgutta kritiserte den påtatte autensiteten og den slentrende stilen, mens hipstergutta kritiserte den overfladiske materialismen. Voksenlivet har til min store

skuffelse ikke vist seg å være stort annerledes på denne fronten.

«Jeg kan ikke forstå hvordan noen kan stemme Fremskrittspartiet» har jeg hørt mang en gang. Men er det så vanskelig å forstå at noen andre har en helt ulik oppfatning av hva den beste politiske fremgangsmåten er enn deg selv? Hvis dette er tilfellet, burde det heller ikke være overraskende for deg at noen av Frps tilhengere har et problem med å akseptere folk fra andre kulturer – og motsatt.

Fenomenet blir heller ikke bedre av sterke krefter, som arbeider for å holde oss splittet, slik at de selv kan tviholde på makten. Et eksempel på dette er Trump som dehumaniserer mennesker, gjennom flere foraktfulle uttalelser som «illegal aliens».

Samtidig frykter jeg at vi i dag har beveget oss så langt inn i jakten på stimuli, at vi ikke lenger tar oss tid til å bli kjent med oss selv. Den enorme tiden de fleste av oss også bruker på doomscrolling forsterker dette, samtidig som det lammer en form for selvrefleksjon vi ellers kanskje hadde gjort

i vår kjedsomhet. Sosiale medier gjør det heller ikke enklere for oss når det bidrar til å redusere mulighetene for gjensidig forståelse, gjennom sine ekkokammer-skapende algoritmer. Dette er grobunn for splittelse, i og med at refleksjon og selvransakelse er essensielt for et progressivt samfunn.

Vi har alle et ansvar for å arbeide med våre egne oppfatninger, for det gjør vi ikke nok av. Ja, hvor ofte tar du egentlig oppgjør med egne holdninger? Og hvor ofte gransker du dine indoktrinerte oppfatninger av andre mennesker? De aller fleste tillater at sine perspektiver gror fast, som til slutt blir en del av en svært lite fleksibel identitet.

Jeg tror at hvis vi som samfunn i større grad dyrker kritisk selvrefleksjon, vil vi stå langt sterkere enn vi gjør for øyeblikket. Vi burde også holde andre ansvarlige for deres fordommer, så vel som å møte deres kritikk mot oss selv med åpenhet og nysgjerrighet. Dersom vi kan få til dette, tror jeg vi kommer en lang vei.

Vi hever oss selv over andre, samtidig som «de andre» hever seg selv over oss igjen

Nyhetsredaktør: **Ada Louise Andreassen**
adalouisea@gmail.com 948 09 383

NYHET

Fra musiker til politietterforsker

Fra og med høsten 2026 kan folk uten politiutdanning etterutdanne seg til å bli politietterforskere, skriver Khrono. Politihøgskolen vil tilby et deltidsstudium som vil gjelde for de som ikke har politiutdanning, men bachelorgrad i noe annet. Studiet skal være et nett- og samlingsbasert deltidsstudium på 60 studiepoeng som tas over to år.

Ifølge prorektor for utdanning ved Politihøgskolen, Kjell Eirik Mortensen, har politiet bruk for flere etterforskere, som også har ulik spisskompetanse.

– Det er opplagt innenfor økonomi, det kan være innenfor teknologifag og fauna. Det kan være innenfor sosiale fag, politiet jobber mye med sårbare grupper, forteller Mortensen til Khrono.

Arbeidsgruppen som har utarbeidet forslaget, foreslår å ikke sette begrensninger på søkerens utdanningsbakgrunn. De trekker frem musikkutdanning som eksempel. For alle oss som tar bachelorgrad i tullestudier, får vi håpe at forslaget går gjennom.

ALA

FRYKTAR NEDBEMANNING:

Høyskolen Kristiania

Sluttpakkar, stillheit og usikker framtid pregar både studentar og tilsette etter inntakstansen ved scenekunstlinjene ved Høyskolen Kristiania.

Studieprogrammer

Tekst Olivia Malgorzata Szlage
Foto Kasper Holgersen og Shilan Sari

oppkeveHøyskolen Kristiania (HK) stansar opptak til skodespel, dans og musikkteater. Studentar og tilsette ved Institutt for scenekunst er urolige. No førebур høgskulen sluttpakkar til dei tilsette ved instituttet.

Sjokk og uro blant fagtilsette

– Det var ein tøff beskjed å få. For både studentane og oss fagtilsette opplevde vi det som å bli treft av ein tsunami, seier Audny Chris Holsen, studieprogramleiar for bachelor i skodespel.

Ho fortel at stemninga blant dei tilsette har vore prega av sjokk og uro etter at leiinga informerte om at studieprogramma vart stoppa og at nedbemanningar kan bli aktuelle.

– Det var inga overrasking at det kom. Når ein organisasjon tilbyr sluttpakkar, veit ein jo at det kjem nedbemanningar. Dette er vanleg i slike prosessar, men det er klart mange reagerer sterkt, seier ho.

Ho understrekar at usikkerheita er stor.
– Det blir arbeid med dette no, og det skal bli klarheit om ikkje så lenge. Det er usikre tider, og difor er det viktig å få dette på plass raskt.

Leiinga førebур sluttpakkar

Dekan Kristin Arnesen ved avdeling for scenekunst stadfestar at høgskulen førebур frivillige sluttpakkar, men avviser at dei alereie er tilbydde.

– Vi har ikkje gitt noko tilbod enno, men vi har informert om at det sannsynlegvis kjem, seier Arnesen.

Ho meiner nedbemanning er ein naturleg konsekvens av at opptaket stansar.

– Når vi stoppar opptak og skal lage noko som er mindre ressurskrevjande enn i dag, veit vi at vi treng færre folk framover. Frivillig sluttpakke er ein måte der våre tilsette sjølv kan velje, seier Arnesen.

Arnesen forklarar at HK, som mange andre utdanningsinstitusjonar, står i ein krevjande økonomisk situasjon. Auka driftskostnader, inflasjon, høgare leigeprisar og press på ressursbruk gjer at høgskulen må prioritere for å sikre økonomisk berekraft.

KREVJANDE PROSESS: Tredjeårsstudent Iris Abthai meiner leiinga har undervurdert studentane sine reaksjonar.

Ho avviser likevel at avgjerda handlar om å prioritere bort kunst.

– Dette skjer på tvers av alle fagområde på Kristiania. For oss handlar dette om å

Eg føler meg litt apatisk eigentleg

Iris Abthai (22), student i musikkteater

sikre at unge menneske framleis får moglegheita til å utdanne seg innan kunst, kultur og skapande fag, på ein måte som er både fagleg relevant og økonomisk berekraftig, seier Arnesen.

Samtidig seier dekanen at leiinga ønskjer å bruke pausen til å tenkje nytt. Målet

er, ifølgje henne, å bygge ei meir berekraftig scenekunstutdanning, ei som er i takt med endringane i feltet og arbeidslivet.

I ein tidlegare artikkel av Universitas (28. oktober) understrekar Arnesen at HK vil bruke tida fram mot 2027 til å utvikle eit nytt og samla bachelorprogram i Performing Arts, eit program som skal vere mindre ressurskrevjande og tilpassa framtidens scenekunstfelt.

Frykt for varig nedlegging

For Iris Abthai (22), tredjeårsstudent i musikkteater ved HK, har den siste tida vore tung.

– Eg føler meg litt apatisk eigentleg. Det har vore ei krevjande veke å halde fokus på studiet medan dette heng over oss, seier ho.

Etter protestane meiner ho oppfølgin-

Opptakstans ved Høyskolen Kristiania

- + Høyskolen Kristiania har stoppa opptaket til bachelor i skodespel, dans og musikkteater frå hausten 2026
- + Leiinga viser til økonomiske utfordringar og ønskje om å utvikle eit nytt, samla bachelorprogram i *Performing Arts*
- + Studentar har protestert mot avgjerda og etterlyst betre informasjon frå leiinga
- + No førebур høgskulen frivillige sluttpakkar for tilsette ved Institutt for scenekunst

STYRKJE FAGET: Kari Eline Kristvik Meinhardt meiner kunstutdanning må få rom for fordjuping og fagleg styrke.

ga har vore mangelfull. Førre veke møtte over hundre studentar opp i raudt for å protestere mot vedtaket. Abthai opplevde møtet med dekanen som lite forpliktande.

– Vi fekk møte leiinga, men svaret var halvhjarta. Eg sit igjen med kjensla av at dei ikkje hadde forventa at vi skulle reagere.

Ifølgje henne er det misvisande når leiinga omtalar avgjera som ein pause.

– Dei seier det ikkje er ei nedlegging, men når tre linjer forsvinn utan garanti for at dei kjem tilbake, så er det jo nettopp det.

Abthai fryktar at når det ikkje finst scenekunsthachelorar igjen i Noreg, vil mange søkje seg til utlandet, og dermed mister ein både unge talent og framtidige kunstnarar.

Senker farten på drapsmaskin

Mellom 2020 og 2024 har tolv personer i Norge mistet livet på elsparkesykkel, viser tall fra Statens Vegvesen. Hittil i år har over tusen personer i Oslo blitt behandlet etter skader. Nå senker utleierselskapene farten i hovedstaden, skriver NRK. Både Voi, Ryde og Bolt informerer om at både toppfarten og akselerasjonen blir redusert. I tillegg må alle brukere nå gjennom et «mer omfattende» digitalt kurs før de får leie sparkesykkel.

Byrådet i Oslo har tidligere i oktober

krevd at selskapene må hindre kjøring på fortau og kjøring med to personer på samme sparkesykkel. Løsningen til selskapene er en instruks til brukerne om å ikke kjøre på fortau.

Løsningen på fyllekjøring er derimot at alle brukere etter klokka ni skal gjennom en «mer omfattende» promilletest i appen. Obs! Det gjelder bare i julebordsesongen. Enda en obs! Toppfarten kuttes kun med ti prosent, fra 20 til 18 km/t. Tiltakene skal evalueres til våren for å se om de funker. ALA

Stressa? Klapp en hund

Studenter har flere psykiske plager enn fyrkesaktive i samme alder, viser en rapport fra Statistisk sentralbyrå. Bedre blir det ikke når eksamensnervene inntar lesesalene. For å få ned stresset blant studenter, har flere utdanninger startet med hundeterapi, melder NRK.

– Det er nesten som en liten power- nap etter jobb for du skal ut videre, sier masterstudent ved Høyskolen Kristiania, Mathilde Sjursen Stavheim, til avisa.

Førsteamanuensis på Institutt for folkehelsevitenskap på NMBU, Ingeborg Pedersen, forteller at stresshormonene i kroppen kan bli redusert, og at man kan få lavere hjerterefrekvens når man er rundt dyr. Hundeterapi tilbys blant annet ved Høyskolen Kristiania og Universitetet i Oslo. Ifølge NRK er tilbudet svært populært, så det eneste du trenger å stresse med i denne eksamensperioden er å sikre deg en plass. ALA

førebur sluttapakkar

MIDT I ENDRING: Som studieprogramleiar prøvar Audny Chris Holsen å skape tryggleik i ei tid med store endringar.

HÅPEFULL: Trass uro for kutt i ressursar ser Julian Skaale Staveteig moglegheiter i det tverrfaglege samarbeidet mellom scenekunstfaga.

Bekymring for fagleg kvalitet

Skodespelstudent Kari Eline Kristvik Meinhardt (20) fryktar at ei samanslåing av dei tre utdanningane vil svekke kvaliteten. Ho peikar på at dagens struktur gir studentane moglegheit til å fordjupe seg i teknikkar frå første dag.

– I eit breiare løp vil mykje tid gå med til å lære alle litt av alt, i staden for å utvikle særskild kompetanse. Det er vanskeleg å bli ein sterk skodespelar når ein berre får eitt år med spissing, seier ho. Ho meiner samfun-

net undervurderer verdien av kunstutdanningar.

– Kunst er ikkje økonomisk lønsamt i seg sjølv, men det er veldig samfunnsøkonomisk løn-

Det viktigaste no er å halde fokus på utdanningskvaliteten

net. Og det er så synd at folk ikkje ser den verdien, seier Meinhardt.

Julian Skaale Staveteig (21), er førsteårsstudent i musikkteater. Han har også blitt valt som tilsitsutvalt nestleiar ved campuset Urtegata til HK, og har vært med på møter saman med dei andre studentar anngående saka.

– Eit eksempel som leiinga har sagt til oss om korleis dei kan spare på, er å ha meir samanslåtte

timar, og fleire elevar per lærar i ein høgare andel av timane, seier han.

Staveteig seier at mange studentar fryktar at renomméet til utdan-

ninga vil bli negativt påverka.

– Linja som ho er nå i dag, er dyr å drifte. Eit eksempel på dette er at nokon i klassen har ein-til-ein time med ein stemmepedagog med doktorgrad, og dette er ein av mange grunner til at linja må legges ned, ikkje fordi ho er dårleg sånn ho er nå.

Endringar midt i studieløpet

Meinhardt peikar òg på at studentane betaler høge skolepengar for

eit tilbod som no endrar seg midt i studieløpet.

– Vi søkte på ein skule med visse fasilitetar og tverrfagleg miljø. No skal fagskulen Bårdar flytte inn, og vi mister rom og ressursar. Det kjennest som eit avtalebrot, seier ho.

Staveteig seier at han har observert at mange studentar kritiserer kommunikasjonen som kom frå leiinga.

– Fleire studentar er frustrerte over at dette ikkje kom tidlegare, og ein mistenkjar at leiinga visste om denne informasjonen lenge før dei fekk han.

Til tross for mange medstudenters bekymring, tenkjer Staveteig at dette ikkje trenger å vere ein negativ utvikling.

– Det kan faktisk bli bra. Det tverrfaglege i den nye scenekunstheloren har potensial, sidan dei ulike scenekunstfaga ofte kan støtte kvarandre. Vi har gode pedagogar, som forhåpentlegvis får ansvaret for å utvikle den nye bachelor, seier han.

Ny bachelor på trappene

Arnesen seier fagmiljøet får ro til å utvikle det nye programmet.

– Det blir eit års pause, slik at dei tilsette får tid til å utarbeide noko nytt. Målet er ein bachelor i scenekunst klar til opptak i 2027, seier ho.

Ho erkjenner at prosessen er krevjande.

– Det opplevast dramatisk for mange av dei tilsette, og eg forstår at studentane er frustrerte. Vi prøver å vere transparente, og at studentane skal bli høyrde, seier Arnesen.

Holsen meiner fagmiljøet framleis står samla.

– Vi står i ein vanskeleg situasjon, men det viktigaste no er å halde fokus på utdanningskvaliteten. Vi som er her, vil kjempe for faga våre, seier ho. Ho håpar leiinga tek lærdom av reaksjonane.

– Denne saka viser kor sterkt studentane bryr seg. Eg håpar det blir tatt med inn i arbeidet framover, både som eit varsko og som eit teikn på at engasjementet lever, seier Holsen.

STUDENTPARLAMENTSVALG VED OSLOMET:

– Det er enkelt å finne
hvem du skal stemme

FARGERIK: Tigreren er maskoten til studentparlamentet ved Oslomet.

Større engasjement for Studentparlamentet enn før, ifølge utvalgsleder ved Oslomet. Peker på blant annet doknagger som resultat av vellykket studentmedvirkning.

Studentvalg

Tekst Johannes Fatland Skjeie
Foto Shilan Sari

– Å stemme i Studentparlamentsvalget er en enkel måte å engasjere seg i demokratiet på campus.

Det sier Victoria Skogsletten Dalen (29). Hun er utdannet faglærer i design, kunst og håndverk, og har det siste året jobbet fulltid som leder for Arbeidsutvalget til Studentparlamentet ved Oslomet. Arbeidsutvalget jobber med å realisere politikken som Studentparlamentet bestemmer.

– Skal jeg beholde drakta på?

Hun er, ifølge henne selv, ikke en *furry*. Dalen forteller at tigreren er maskoten til Studentparlamen-

tet, som er det øverste studentpolitiske organet ved Oslomet. Hun bruker drakta når hun står på stand for valget til nytt studentparlament, som gikk av stabelen 3. november, og som varer til 10. november.

Maktfordelingen

– Hvordan fungerer Studentparlamentet ved Oslomet?

– Jeg pleier å si at Studentparlamentet er Stortinget, og vi i Arbeidsutvalget er regjeringen. Så er det Studentparlamentet som skal mene noe, diskutere noe, og vedta politikk.

Alle Oslomet sine 23.149 studenter har forslagsrett og talerett på møter i Studentparlamentet. Det er også 29 representanter som

har stemmerett, som det er valgt på i disse dager. Disse møtes fire ganger i året på et fem timer langt møte, og vedtar en handlingsplan som bestemmer hva de fire medlemmene av arbeidsutvalget skal jobbe med.

– Så er det Arbeidsutvalget som skriver sakspapirer til møtet, og som tar med denne politikken og jobber med den, forteller Dalen.

Arbeidsutvalget er frikjøpt fra studentrollen, og jobber lønnet med studentpolitikk på heltid. Dalen forklarer at valget ved Studentparlamentet er et personvalg, til forskjell fra andre læresteder, slik som Universitetet i Oslo, som stiller med en liste.

– Det er ganske enkelt å stille i kandidatukene 3.–24. oktober. Studentparlamentet har et kandidatskjema på nettsiden, hvor studentene bare sender inn kandidaturet sitt og svarer på noen spørsmål. Deretter blir de invitert av Arbeidsutvalget til å stå på

stand og drive kampanje for å bli valgt.

Vervet som medlem av parlamentet er frivillig, og er ikke honorert.

– Men du får møtemat, også har vi opplæringsseminar på hotell. Vi har også julebord, sommerfest og

Det er veldig
nice å ta
valgmaten

Victoria Skogsletten Dalen (29), leder for arbeidsutvalget ved Oslomet

galla, og debatto pplæring. Man blir jo etter hvert veldig dreven på å bare si sin mening veldig kort og konsist på tre minutter.

– Hva bør studentene vurdere når de skal velge hvem de gir sin stemme til?

– Hvilke representanter som

har like prioriteringer og meninger som det du har. Hvordan kan studenthverdagen bli bedre? Hvordan kan utdanningene bli bedre kvalitet? Hvilke studenter ønsker du at skal representere deg?

– Hva bør studenter gjøre om de ikke vet hva de skal stemme?

– Det er veldig *nice* å ta valgmaten, selvfølgelig!

Har parlamentet klør?

– Har Studentparlamentet ved Oslomet noe reell makt? Eller er den symbolsk?

– Vi har et stort organisasjonskart. Så studentene har jo ulike typer makt her og der. Makten til Studentparlamentet ligger jo i at de styrer hva Arbeidsutvalget jobber med.

Tillitsvalgtsystemet ved Oslomet opererer på fire nivåer, i tillegg til Studentparlamentet. Det er klassetillitsvalgte på klassenivå, som arrangerer klassens time og har kontakt med emneansvarlig.

e ut e på

På instituttnivå er det studentrådet, som består av alle tillitsvalgte ved instituttet. Studentrådets ledere og de valgt direkte til fakultetet jobber på fakultetsnivå.

Ifølge Dalen har forskningsstatsinger, bærekraft og knagger på do preget debatten på Oslomet det siste året.

– Forskningsstatsinger er noe vi ikke pleier å snakke så mye med studentene om, fordi det er liksom ikke de sakene som engasjerer mest.

Dalen forklarer at når Oslomet skulle vedta fire nye forskningsstatsinger, var det veldig viktig for Studentparlamentet at én av dem skulle handle om bærekraft.

– Vi ønsker at det skal være mer fokus på bærekraft og grønn omstilling. Slik at det også endrer utdanningene.

Strategien til Studentparlamentet gikk ut på å føre forskningsmidler inn til bærekraftstatsningene, med plan om at det ville

Vi merker mer engasjement nå enn vi har gjort på en god stund

Victoria Skogsletten Dalen (29), leder for arbeidsutvalget ved Oslomet

smitte over på utdanningene de samme forskerne underviser i.

Dalen forteller videre at veldig enkle saker som Arbeidsutvalget har fått gjennomslag for, også kan engasjere.

– Som knagger på do.

Fra lokalt initiativ til nasjonal satsning

Dalen nevner også at Studentparlamentet har fått gjennomslag for i Norsk Studentorganisasjon (NSO), er at NSO skal arbeide for en bedre stipendordning for sykepleierstudenter i praksis.

Representantene fra studentrådet på sykepleierstudiet ønsket at studenter som har mye praksis, skal få muligheten til å søke om mer stipend.

– De tok saken med til Arbeidsutvalget, og så lagde vi en sak sammen. Så ble den vedtatt i Studentparlamentet.

Dalen foklarer at Arbeidsutvalget ved Oslomet samarbeidet med andre institusjoner som også utdanner sykepleiere om å lage politikk som kunne gjelde på na-

ARBEIDSUTVALGSLEDER: Dalen slår med halen når hun snakker om god studentpolitikk.

sjonalt nivå. Saken ble vedtatt på Norsk studentorganisasjon sitt landsmøte våren 2025.

– Sann at studenter som har mye praksis, faktisk skal kunne fokusere på studiene, og ikke gå rett fra en full arbeidsdag på sykehjem til en ny full arbeidsdag på kvelden.

Stigende engasjement

Det er et større engasjement for Studentparlamentet enn før, kan Dalen fortelle.

– Studentparlamentet var jo selvsagt påvirket av korona, men i fjor slo vi jo rekord i valgoppslutningen: 13 prosent. Det er ganske bra i studentparlamentssammenheng, sier Dalen. Oppslutningen var på under fem prosent i 2022 og 8,7 prosent i 2023. Dalen legger til:

– Arbeidsutvalget som jobber for Studentparlamentet står mye sterkere i møte med ledelsen hvis vi har en høy andel av studentene som stemmer.

Studentparlamentsvalget ved Universitetet i Oslo hadde til sammenligning en 11,46 prosent oppslutning i 2025, og 12,59 prosent i 2024.

– Det er ofte representanter som sitter fra år til år, men nå er det veldig mange nye. Det har jo noe å gjøre med at de som har sittet i flere år også går videre til andre verv.

For å nå ut til enda flere forteller Dalen at de i år har satset på Snapchat.

– Vi har ca. 700 som ser på storyene hver dag, mange av dem er førsteårsstudenter. Og vi vil jo gjerne nå førsteårsstudenter, sann at vi får de engasjerte helt fra starten av!

universitas@universitas.no

MAKTAS YNGSTE

– Jeg holder meg kun til Jäger

I maktens korridorer på Stortinget forteller den ferske stortingssekretæren Julia Eikland at hun ikke kunne vært noen *tradwife*. – Jeg har et Klarna-forbruk uten like!

Maktas yngste

Tekst Jo Skarra Braathen og Hedda Anie Høyen
Foto Kasper Holgersen

– Hvordan feiret du at du ble stemt inn på Stortinget?

– Jeg dro på en veldig bra bar i Stavanger som heter Show bar. Der ble det hele tre jagershots, så dagen etter var jeg rimelig fyllesyk.

– Er Jägermeister favoritten eller?

– Jäger er favoritten.

– En kveld uten Jägermeister, er ikke en god kveld på byen?

– Da kan man droppe byen.

– Har du nettopp flyttet til Oslo?

– Jeg har vært student i Oslo og gått på Høyskolen Kristiania i fire år. Egentlig har jeg ett år igjen på masteren, men nå er det stortingsjobben som prioriteres.

– Lener du deg på anbefalingene til Vink-jentene og andre influensere, eller sjekker du ut steder i Oslo selv?

– Jeg er enkel og går på TikTok og søker på Vink-jentene og ser hva de anbefaler altså.

– Hvor bor du nå?

– Nå har jeg bodd på Økern, men jeg skal kjøpe leilighet i Stavanger.

Etter hva Universitas erfarer, kjøpte Eikland leilighet i oljebyen kun få timer etter intervjuet.

– Så planen er å pendle fra Stavanger?

– Ja, jeg har sagt at hvis jeg skulle på Stortinget vil jeg ha fast bosted i Stavanger.

– Fått nok av Oslo?

– Nok av Oslo, svarer hun med et smil.

– Med et rekordungt storting, føler du deg nesten litt gammel?

– Da jeg kom inn tenkte jeg at jeg skulle være den yngste, men plutselig ser jeg Frøya som er født i 2006. Så jeg føler meg ikke så ung som jeg trodde jeg skulle gjøre, selv om jeg ikke er gammel! Det er fortsatt mange gamle på Stortinget.

– Har du blitt godt kjent med representanter fra de andre partiene?

– Ja, det er mye kjekke folk. Vi kan sitte i debatt og fyre mot hverandre, og så ta en pils sammen etterpå.

STAVANGER: Etter flere år i Oslo som student, skal stortingsrepresentanten flytte hjem til Rogaland.

– Hva er den viktigste saken for deg å kjempe gjennom på Stortinget i utdanningskomiteen?

– Jeg mener at læreren skal være sjefen, og streng når det trengs. Kanskje snillismens tid i skolen er forbi.

– Er sekretærjobben som du nylig har fått på Stortinget en del av statsministerskolen, mon tro?

– Det tror jeg i så fall kun er dine ord. Det burde jeg egentlig spurt om når jeg fikk forespørselen.

– Lyve og vinne valget, eller snakke sant og tape valget?

– Jeg mener en skal snakke sant og tape (– Kom igjen 'a! ropes det fra stortingsrepresentant Frode Jacobsen (Ap) på siden. Julia bryter ut i latter.)

– Den var fæl!

svarer Eikland.

– Det måtte jo komme.

– Vi overhørte en samtale på kafé med noen eldre damer som mente Ap vant valget fordi Jens og Jonas er to kjekke menn – hva tenker du om det resonnementet?

– Det er veldig gøy! Jeg tror ikke det skader å ha litt karisma,

Julia Eikland

+ Født i 2000

+ Nyvalgt stortingsrepresentant fra Rogaland Arbeiderparti

+ Også nyvalgt stortingssekretær

+ Kommer fra Stavanger

og være profiler som folk liker.

– Når du ikke er stortingsrepresentant, hva liker du å finne på da?

– Jeg er jo en basic byjente da, så jeg bruker mye tid på kafé og sånne ting. Det er ikke sann at jeg stikker og tenner bål i marka.

– Den siste tiden har det vært debatt rundt det å være «tradwife», ville du passet som det?

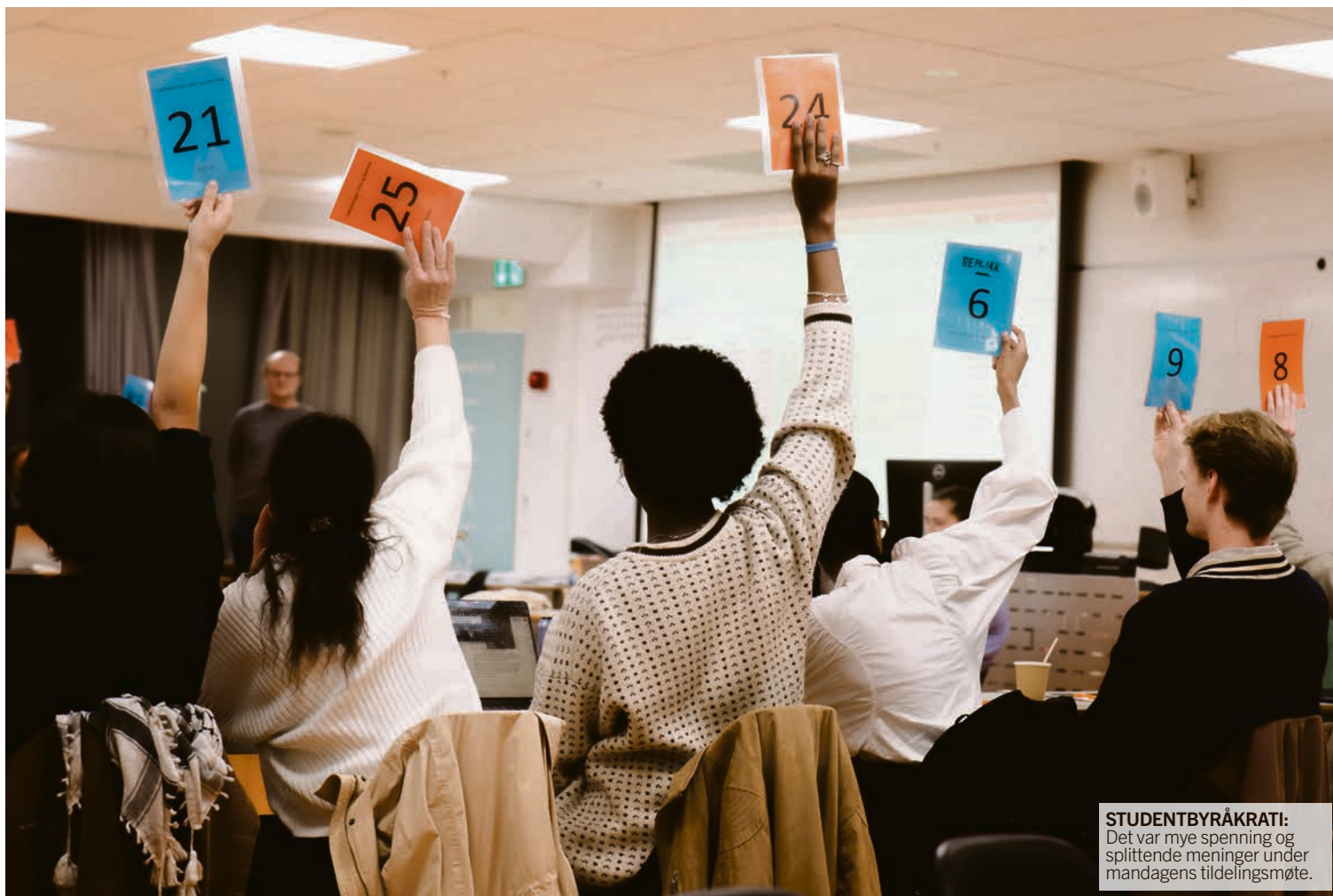
– Nei! Stakkars den mannen som skulle forsørget meg med mitt forbruk. Jeg har et Klarna-forbruk uten like!

– Ungdomspolitikken har jo et rykte for mye gratis pizza – hvordan har overgangen til marsipankake på Tinget vært?

– Back in the days i AUF spiste vi sinnsykt mye pizza, så jeg er litt lei Pizzabakeren. Men marsipankake er heller ikke favoritten.

– Du holder deg til Jäger?

– Ja, jeg holder meg kun til Jäger.

Jeg er fornøyd med at de verste kuttene ble utelatt

Christian Landbo Olesen,
arbeidsutvalget ved Oslomet

UT MOT STUDENTMEDIENE:

– Flere er misfornøyd

Det var store forventninger knyttet til Velferdstingets tildelingsmøte mandag kveld. Biso holdt kniven mot Radio Novas strupe.

Velferdstinget

Tekst August Alver Solli
Foto Adrian Heggem Misfjord

Mandag kveld var tiden inne for Velferdstingets tildelingsmøte. Kort og enkelt forklart handler møtet om delegering av penger til Oslos studentorganisasjoner. Under tildelingsmøter legges det frem forslag til en budsjettendring som juryen kan stemme over, og ettersom flere ønsket seg mer støtte, forventet man møtedramatikk.

Mange om beinet

Velferdstingets budsjettkomite var innstilt på å delegere 2.610.000 kroner til Radio Nova, rundt 200.000 mindre enn de hadde

buss. Budsjettkomiteen slanket søknaden deres om 460.000 med hele 90.000 kroner.

I forkant av møtet ulmet det en uro hos studentmedienes organisasjoner. Biso, studentorganisasjonen på BI, foreslo nemlig å kutte Radio Novas støtte med 432.000 kroner mer enn det budsjettkomiteen var innstilt på. Dette hadde ifølge Radio Novas daglige leder, Sindre Ihle Clasen, sementert radiostasjonens fremtidige død. Nova var uansett i en svak posisjon i forkant, ettersom støtten deres ble kuttet med hele 270.000 kroner ved forrige tildelingsmøte.

Møtet la derfor opp til en kampanje der det var mange om beinet. Først og fremst var det Jo Hammervold fra Biso som holdt kniven mot Novas strupe. Han la frem tre ulike forslag, som alle skulle begrense støtten til enten Universitas eller Nova, og heller delegerer mer til Kulturstyret.

I hans forslagsfremleggelse skrev han følgende:

«I søknaden til Radio Nova

– Det gjelder pengene til alle studentene i Oslo. At en snever gruppe som studentmediene skal få såpass med støtte, kan virkelig ikke sies å være forsvarlig.

Han ville først og fremst kutte Novas støtte med over 400.000 kroner. Om det ikke fikk gjennomslag, la han sin lit til å enten kutte Nova med 300.000 eller å kutte Universitas med 150.000.

Dommen

Etter en voteringsrunde med en spenning til å riste av, landet juryen på å vedta to av de fem forslagene som gjenstod. Taperne ble Universitas og Radio Nova, som henholdsvis får støtten trukket med 30.000 og 90.000 mindre enn innstilt.

Vinnerne? Jussbuss og Juridisk rådgivning for kvinner (Jurk). Jussbuss mottar de 90.000 kronene Radio Nova mister, og Jurk kan fryde seg over gevinstene de får av Universitas' tap: 30.000 kroner.

Det var Anna Begum Furset fra Universitetet i Oslos arbeidsutvalg som foreslo de vedtatte forslagene. Hun var enig i at viktigheten av studentmediene er uvurdelig, men at det per nå var viktigere å gi støtte til rettshjelpstiltakene.

Statsbudsjettet foreslår kutt på spesielle rettshjelpstiltak, noe som er et hardt slag for Jussbuss' økonomi. Jurk på sin side motarbeider kjønnsbasert diskriminering, altså et rettshjelpstiltak som skiller seg ut. Med argumentene slått sammen, bør det være logisk at organisasjonene prioriteres under årets møte, står det i begrunnelsen til Furset.

– Fornøyd med at de verste

kuttene ble utelatt

Christian Landbo Olesen fra Arbeidsutvalget til Oslomet uttrykte stor støtte til studentmediene under møtet, og står litt igjen som Radio Novas hvite ridder. Over telefon forklarer han hvorfor:

– Motivasjonen er jo at Nova ble kuttet hardt i fjor, som har ført til at de har blitt tvunget til å skjære virksomheten langt inn til beinet. De har et stort behov for oppgradering av studioet sitt,

forslagene gjorde?

«Radio Nova har ingen statistikk som viser hvor mange som faktisk hører på dem, de har uforholdsmessig høye lønnskostnader og tilbudet appellerer til en snever målgruppe. Derfor ville jeg heller gi cirka 430.000 kroner eller 300.000 kroner til Kulturstyret, hvor alle studenter i Oslo kan søke,» skriver Hammervold i en e-post til Universitas.

Til tross for Hammervolds påstand kan alle Oslostudentene, uansett studietilhørighet, søke Radio Nova.

Hammervold bruker ikke samme mynt i sin omtale av Universitas, selv om kritikken vedvarer.

– Når det kommer til Universitas er jeg mye mer positiv. Jeg ser på Universitas som en viktig arena for både studenter å utvikle ferdigheter innen journalistikk, samt uttrykke meningene sine. Uavhengig av dette sendte jeg inn forslaget for å understreke at kostnader desidert kan holdes lavere enn de er i dag.

Selv om forslagene ikke ble stemt igjennom, sier Hammervold seg likevel fornøyd.

– Det at vi ble nedstemt med kun et par stemmer viser at flere er misfornøyd med summene Radio Nova og Universitas får, og ikke bare vår delegasjon.

Han tror den ulmende debatten kommer til å bli tatt opp igjen, og håper at neste møte byr på et enda større gjennomslag for en endring.

STEILE FRONTER: Jo Hammervold fra Biso mener det er urettferdig at Radio Nova og Universitas får så mye støtte som de gjør i dag.

som snart ikke er brukbart lenger. Det blir ekstreme problemer om megakort tid om det ikke gjøres noe med det, forklarer Olesen.

– Er du fornøyd med resultatet?

– Nei, det er jeg ikke. Men jeg er fornøyd med at de verste kuttene ble utelatt, sier han.

Hammervold har en annen tone.

– Hva motiverte deg til å legge frem forslagene som kuttet støtten til Nova og Universitas i den grad

At en snever gruppe som studentmediene skal få såpass med støtte, kan virkelig ikke sies å være forsvarlig

Jo Hammervold, Biso

søkt om i forkant. Det var innstilt at Universitas skulle bli delegert 3.450.000 kroner – 350.000 mindre enn det var søkt om.

En annen organisasjon som også var i faresonen før møtet, var rettshjelpsorganisasjonen Juss-

fremkommer det verken medlemmer, lyttere eller hvor mange studenter de skaper velferd for. Derfor synes vi ikke det er forsvarlig å gi dem så mye siden vi ikke kan se hva det resulterer i.»

På møtet fortsatte han:

Studenter klare for COP30

Årets klimatoppmøte er rett rundt hjørnet. Fire studenter fra Universitetet i Oslo (UiO) skal ta turen til Brasil for å delta på årets møte med klare ambisjoner og forventninger.

Klimatoppmøte

Tekst Emile Decosemaeker
Foto Sigrid Ewing

Den 10. november starter årets klimatoppmøte, som arrangeres i byen Belém i Brasil. Toppmøtet har fått navnet COP30 Brazil Amazonas, som reflekterer Beléms status som en viktig innfartsåre til regnskogen i Amazonas. Flere studenter ved Universitetet i Oslo (UiO) skal delta på møtet, med mål om at studenters og unges klimainteresser blir opprettholdt.

En rettferdig omstillingsplan

Samfunnsgeografistudenten Liva Nordhus (22) og statsvitenskapsstudenten Helene Middelthun (23) skal begge delta på klimatoppmøtet gjennom bistandsorganisasjonen KFUK-KFUM Global. Studentene forteller at årets COP er et steg videre i forhandlingene som fant sted på forrige klimatoppmøte.

– I år er COP en implementeringskonferanse, forteller Nordhus.

Det betyr at deltakerne skal diskutere og bli enige om hvordan

internasjonale Handelskammer (ICC) som utgangspunkt. Hvert land er pliktig i å overlevere nasjonalt fastsatte bidrag hvert femte år med økende ambisjoner for hvert bidragsplan.

Maria Timmann Mjaaland (24) studerer statsvitenskap og deltar på møtet som del av den norske delegasjon, hvor hun representerer Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). Mjaaland forteller at disse bidragsplanene er en stor del av forhandlingene:

– Det er viktig å få med seg hvor vi er på vei med disse oppdaterte klimamålene, selv om det ikke er noe vi forhandler om, er det ennå et viktig aspekt med klimatoppmøtet.

Utfordringene knyttet til de nasjonalt fastsatte bidragene ble avdekket allerede i februar. Da leverte ikke 95 prosent av land som har undertegnet Parisavtalen bidragsplanene til avtalt tidsfrist, inkludert Norge. I september hadde flesteparten av landene fått overlevert sine bidragsplaner, men flere store nasjoner, som India, Indonesia og Mexico,

Det er viktig å få en politisk respons på ambisjonsgapet mellom de forskjellige nasjonale klimamålene

Helene Middelthun (23), statsvitenskapsstudent ved UiO

midlene som ble vedtatt på forrige COP, skal fordeles, utdyper hun. Implementeringen handler både om hvordan milliardene i klimafinansiering skal brukes, og om at det må komme konkrete resultater fra de andre forhandlingsporene.

For Nordhus og Middelthun er det ikke bare viktig at disse midlene fordeles rettferdig, men også at alle land klarer å opprette en god handlingsplan med utgangspunkt i ressursene og klimamålene satt i Parisavtalen.

– Det er viktig å få en politisk respons på ambisjonsgapet mellom de forskjellige nasjonale klimamålene som de individuelle nasjonene nå sender inn til COP. Slik kan vi nå de internasjonale klimamålene som er satt av FN, sier Middelthun.

Et møte med utfordringer

I forbindelse med toppmøtet er alle land som har underskrevet Parisavtalen forpliktet til å overlevere nasjonalt fastsatte bidrag (NDC). Dette er en plan over hvert lands konkrete mål om å redusere drivhusgasser og tilpasning til klimaendringer, med mål fra Det

har ennå ikke fått levert. Dette til tross for den nye fristen som gikk ut i slutten av måneden.

Stiller krav til Norge

Sosen Nazim Jamil (24) er sosiologistudent og deltar på toppmøtet på vegne av organisasjonen Spire, som er Norges største miljø- og utviklingsorganisasjon for unge. For henne er det viktig at tiltakene som implementeres er sosialt rettferdig og ivaretar sårbare gruppers rettigheter, som urfolks rettigheter. Hun mener det er viktig at Norge utformer en nasjonal utfasingsplan for olje og gass som står i samsvar med den internasjonale:

– Norge har et historisk ansvar som oljenasjon for å arbeide mot en nasjonal utfasingsplan.

Middelthun stemmer i, og mener at det er avgjørende at Norge løfter sine klimaambisjoner og jobber for å være et godt forbilde for andre land.

– Vi har mye penger og ressurser, så vi har store muligheter til å omstille oss på en god måte og lede gjennom gode eksempler! Vi må omstille oss snarest,

FORVENTNINGSFULLE: Studentene Helene Middelthun, Liva Nordhus, Maria Timmann Mjaaland og Sosen Nazim Jamil ser frem til årets klimatoppmøte med store forventninger.

før det er for sent.

Håper på demonstrasjoner

Mjaaland er positiv til at årets klimatoppmøte arrangeres i Brasil. De tre siste årene har klimatoppmøtet blitt arrangert i Azerbaijan, Egypt og De forente arabiske emirater, hvor ytringsfriheten har

med landet man er i. Når man er på toppmøtet, er man på FNs område, hvor det ikke er lov å «name and shame» visse land eller delegasjoner. Men det er mulig å gjøre det utenfor.

Studentene håper at årets COP vil bli preget av flere demonstrasjoner og markeringer for klima.

Norge har et historisk ansvar som oljenasjon for å arbeide mot en nasjonal utfasingsplan

Sosen Nazim Jamil (24), sosiologistudent ved UiO

vært strengt regulert.

– Jeg er veldig glad for at det er i Brasil. Det er mye lettere å kunne protestere i gatene uten å måtte følge et strengt regelverk i tråd

Mjaaland forteller at det ikke nødvendigvis er mulig å demonstrere inne på konferanseområdet, men at det vil være fullt mulig å markere seg utenfor.

Middelthun mener likevel at det er problematisk å holde klimatoppmøtet i Belém. Byen er ikke egnet til å ta imot store folkemengder, ettersom infrastruktur og ressurser kan bli betydelig overbelastet. Ifølge Reuters har arrangørene av COP tatt grep for å huse de rundt 45.000 menneskene som forventes å delta på møtet. Blant annet har de gjort om kirker, cruiseskip og såkalte «love moteller» til overnattingssteder. Belem har omtrent 18.000 hotellsenger tilgjengelig i forkant av klimatoppmøtet, noe som har bidratt til at prisene har steget drastisk.

– Plasseringen skaper mye større engasjement hos sivilbefolkningen i Brasil, men store kostnader setter dessverre en grense for hvem som har råd til å delta, avslutter Middelthun.

BYGGET SATELITT UTEN FORKUNNSKAPER:

Studenter sikter

DEFYING GRAVITY: Hos NASA Wallops Flight Facility er det ikke bare raketter som letter fra bakken.

Millionbeløp, Nasa, og en masterstudent uten oppgave ga liv til den studentlagede satellitten Munir-3. Nå skal den skytes opp til verdensrommet for å innhente romforskning.

Romteknologi

Tekst Elena Siri Kranstad
Foto Adrian Heggem Misfjord og Chris Koehler

I fysikkfakultetets korridorer ved Universitetet i Oslo (UiO) gjemmer det seg et kosmos av laboratorier. Her møter Universitas en overarbeidet og oppglødd Asad Jonas Munir Arshad (33). Dette prosjektet er hans idé.

Stjernelaget

Arshad er masterstudent i romfysikk ved UiO, og blant de som ønsker å ta romforskningen helt ned på bakken. Arshad søkte om å bygge en satellitt som en del av masteroppgaven. Den skulle bygges egenhendig av studenter, totalt uten forkunnskaper om romteknologi.

Arshads stjernelag teller rundt 70 studenter fra en rekke univer-

siteter i Norge. I tillegg har UiO, Nasa, Andøya Space Center, og et sponsoratkorps av 33 aktører gitt ustoppelig støtte.

Med disse i ryggen skal student-satellitten, kalt Munir-3, omsider lette fra bakken. Det er noe få trodde var mulig, gitt tidsrammen på ett år. Til tider også Arshad selv.

– Alle sa det ville ta fire år. Vi fikk det til på ett, sier han.

Det er kun et par dager siden at han satt til klokken 03.40 og skrudde satellitten sammen, knappe fire timer før den skulle leveres til Andøya.

Inspirert av store talere

Utfordringene underveis var mange. I en av Arshads motivasjons e-poster står budskapet klart.

«Dette handler om generasjonene som kommer etter oss. Generasjonene som skal ha tro på seg selv, der vi viser ved eksempel at vi

klarer å gjennomføre det andre vil oppfatte som urealistisk».

Arshads retoriske appell er ikke uforklarlig.

– Jeg har tatt inspirasjon fra store ledere og talere, forteller han smilende.

På e-postens mottakerliste står blant annet Yi Ken Chng (20). Han studerer robotikk ved UiO. Som 19-åring og førsteårsstudent snublet han over Arshad sin stand på foreningsdagen.

Den kunne lokke med Nasa, men ingen studiepoeng eller lønn. Etter et par e-poster med lederen, var Chng likevel solgt.

Kastet inn i det

Allerede to måneder inn ble Chng

veldig bratt læringskurve. Men å kunne fullføre et så stort prosjekt innen studietiden er veldig kult, deler Chng.

Kretskortet koblet han sammen for hånd med pinsett. Der det var plass til overs fikk han inngravert de nye vennene på teamet sine signaturer.

– Vi kan nå si: Jeg har min signatur i *space*, erklærer Chng stolt.

Norges første?

Ikke bare er Munir-3 laget av ferske studenter uten erfaring med romteknologi. Den skal også utføre vitenskapelige målinger som Arshad skal bruke i masteroppgaven.

– Så langt jeg vet har det aldri

Forskningen til Munir-3

- + Solen har en gjennomsnittlig syklus på elleve år, med ytterpunktene maks og minimum aktivitet
- + Munir-3 er en kubesatellitt som skal utføre forskningseksperimenter i den nedre delen av jordas ionosfære. Målingene skal forhåpentligvis fortelle mer om kommende romværaktivitet
- + Romvær, som solstorm og solvind, kan påvirke elektronikk, GPS-signaler, strømnettverket på jorden, samt astronauters trygghet i verdensrommet
- + I år befinner solen seg i sitt maksimum, noe som påvirker vår ionosfære her på jorden. Den gunstige timingen gjør at romværsmålingene til Munir-3 kan få store utslag

Kilde: Nasa

**Alle sa det ville ta fire år.
Vi fikk det til på ett**

Asad Jonas Munir Arshad (33), leder for satellittprosjektet

kastet inn i en lederrolle. Hans jobb har vært å lede og designe kretskortene, som styrer strøm og spenning. Altså designe selve satellittens hjerne.

– Det var tunge uker, og en

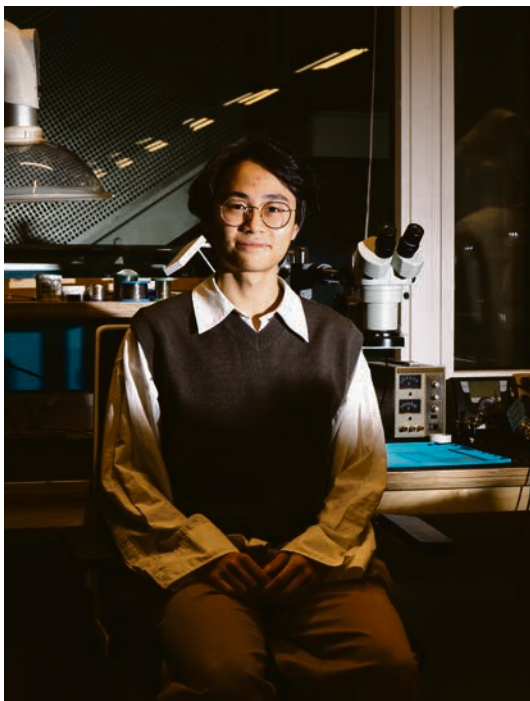
flydd en studentsatellitt med vitenskapelig nyttelast i Norge, i løpet av ett år, forteller han.

Det oppmerksomme øyet har lagt merke til en økt mengde nordlys det siste året. Dette hen-

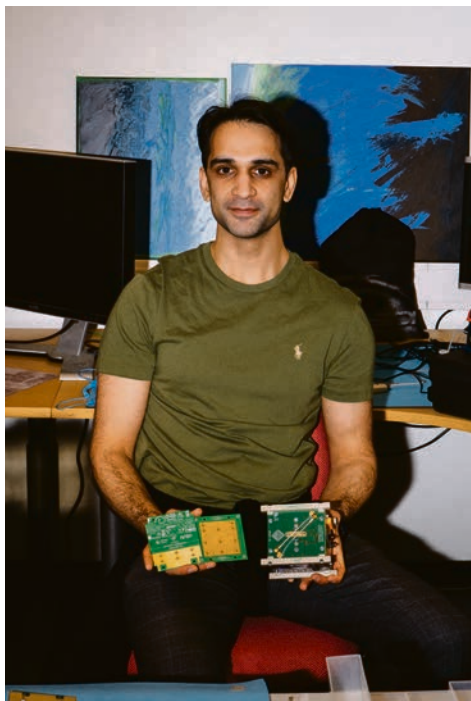
ger sammen med solens aktivitet. I år er solen på sitt maksimum: Kan dette avsløre mer om jordas forhold med sin stjerne?

– Romvær generelt kan bidra til å predikere når man får inn store

mot stjernene

KASTET INN SOM FØRSTEÅRSSTUDENT: Yi Ken Chng (20) står bak designet av selve satellittens hjerne.

PROSJEKTLEDER: Bak Asad Jonas Munir Arshad (33) henger to bilder han malte til et av honours-programmene, som skulle teste psykologisk bias på kunstutstillinger.

stormer fra solen, som kan slå ut strømnettverket på jorden. I tillegg er det viktig for sikkerheten til astronauter, for å vite når det kommer slynget inn partikler som kan skade dem, forklarer Arshad.

get betydde mye for ham, forteller Arshad.

Teamet tok i mot forslaget med åpne armer. Forklaringen bak tallet viser derimot til prosjektets uforutsigbarhet.

– Satellitt nummer en ble sendt

Vi kan nå si: Jeg har min signatur i space

Yi Ken Chng (20), andreårsstudent på robotikk og deltaker på satellittprosjektet

Bygget på ren en vilje

Der de fleste har et slikt prosjekt integrert i studieløpet, er Munir-3 bygget helt utenom studier. Satellittens innleveringsfrist kom like brått på som eksamensperioden til Chngs fire emner.

– Dette handler om ren besluttsomhet og vilje. Med nok av det kan man få til alt, sier Chng opploftende.

Alle har jobbet gratis, inkludert både Arshad og Chng.

– Det er tidenes dugnadsarbeid, sier leder Arshad i honnør til deltakerne.

Og dugnadsarbeid har det vært. Chngs venn og medstudent Sebastian Jøssang (20) var en av de som kastet seg rundt da kompisene møtte motbakke.

– Min venn Sebastian fiksa kretskortet mitt, sier Chng takknemlig.

– Han redda meg fra så mye stress.

Sponsorer som bærebjelke

Ved ethvert spørsmål om rom, følger det som regel et spørsmål om tid. Arshad har jobbet mellom ti til tolv timer, seks dager i uken, det siste året.

Parallelt med å være deltids masterstudent, har han fullført honours-programmer på 20 studiepoeng hver i Livsvitenskaps-innovasjon og Environmental Humanities and Sciences.

Etterfulgt av et triatlon tatt på sparket og trening til neste astronautopptak, står årets CV komplett.

Ved spørsmål om hans største bekymringer underveis, kommer svaret fort.

– Det jeg var mest usikker på var triatlon, skal jeg være helt ærlig.

Allikevel poengterer han at det kun er en brøkdel av prosjektets omfang. Satellittprosjektet alene har en prislapp nærmere millionbeløpet.

– Vi hadde nok passert 3-millionerspunktet rimelig fort uten sponsorene, forteller Arshad.

Navnet Munir-3

Satellitten er oppkalt etter Arshads morfar, Hussain Munir, som gikk bort i påskeferien.

– Munir betyr å oppsøke opplysthet på arabisk. Dette oppleg-

til Nasa, nummer to tok fyr, eller «utviklet røyk», som de skrev i rapporten, ler Arshad.

Det er altså Munir, utgave nummer tre, som venter sin tur til verdensrommet.

Er romteknologi den nye olja?

I et forslag fra Stortinget i april 2025, fremkommer det at Norge har et unikt konkurransefortrinn i romindustrien, gitt landets geografiske plassering og kompetansenivå. Romsektoren har stort potensial for å skape arbeidsplasser, høyteknologiske bedrifter og økt verdiskaping.

– Om aktiviteter i oljenæringen skal fases ut må vi jo se etter andre industrier, poengterer Arshad.

I en e-post til Universitas bekrefter Kolbjørn Blix, visepresident for Andøya Space Center, et økende studentengasjement i sektoren.

«Det er et sterkt driv i de tekniske studentmiljøene, særlig innen utvikling og testing av raketeknologier. Studentene har også organisert seg på tvers av universitetene, og klarer dermed å oppnå mer oppmerksomhet og får større gjennomslagskraft.»

I en pressemelding i vår uttalte han:

«Hva mer kan du ønske deg fra en arbeidsdag, enn å vitne unge folks eufori i øyeblikket de ser egenlagde prosjekter skyte fart mot himmelen? Du kan bokstavelig talt se stjernene i øyene deres!»

Rakettoppskytning

I løpet av de to neste ukene er studentene bak Munir-3 som kan forvente stjerneøyne.

Den 11. november reiser ni av dem opp til Andøya Space Center i Nordland for å bevitne oppskytingen. Andøya regnes å være blant Europas ledende utskyttingsbaser for forskningssatellitter. Resten av teamet kan følge livestreamen på senterets nettside.

Både Arshad og Chng er enstemmige om at utfallet ikke er det viktige for dem.

– Dette har vært tidenes reise uansett hva som skjer, avslutter Arshad.

SONDERAKETTEN: Denne skal bære Munir-3 og de andre studentprosjektene til verdensrommet.

På oppdrag for Israel

Israels viseambassadør mener akademisk boikott er skadelig for alle israelske forskere, også kritikere av Benjamin Netanyahus regjering.

Gaza

Tekst Liv Mari Lia
Foto Adrian Heggem Misfjord

– Hva forventer du av dette intervjuet?

– Jeg håper vi kan ha en god, åpen samtale, svarer den israelske viseambassadøren.

Universitas' utsendte har nettopp levert fra seg telefonene og blitt sluset gjennom sikkerhetskontrollen. På forhånd har vi sendt inn bilde av ID-kortene våre. Tidligere i høst inviterte vi den israelske ambassaden til å kommentere et intervju med NRKs midtøstenkorrespondent Yama Wolasmal.

Ambassadens svar: Vil dere gjøre et feature-intervju med Charge d'affaires, Eytan Halon?

Nå sitter vi overfor ham. Han kom til Norge i sommer, og er høyest i rang etter at Israel kalte hjem ambassadøren sin i fjor. Det skjedde da Norge anerkjente Palestina som stat. Halon har ett mål med praten:

– Dessverre hører vi ofte ikke den israelske stemmen nok i den norske media, og det skaper rom for feilinformasjon.

Et Gaza uten utdanningsinstitusjoner

Siden krigen blusset opp har det vært en nærmest kontinuerlig Palestina-leir ved Universitetet i Oslo (UiO). En av mange årsaker til protestene er at det ikke lenger er fungerende utdanningsinstitusjoner i Gaza.

– Ifølge FN har Israel påført skade på 97 prosent av dem. Hvordan svarer du på det?

– Fram til 6. oktober 2023 gikk alle barna i Gaza og alle studentene i Gaza på skoler og universitet. Den 7. oktober angrep Hamas Israel, med full visshet om at Israel ville reagere og forsvare seg selv.

Halon mener Hamas bruker skoler og andre offentlige institusjoner som lager for våpen og am-

i i Gaza er direkte resultatet av at Hamas forskanser seg i den infrastrukturen. Og det fører dessverre til ødeleggelsen av denne for å kunne eliminere trusselen effektivt.

– Har Israel et særlig ansvar for gjenoppbygningen av utdanningsinstitusjonene?

– Det er mange som sitter med ansvar. For å gjenoppbygge Gaza og infrastrukturen på en fredelig måte, krever det et felles internasjonalt samarbeid.

– Hva mener du med det?

– Det vil kreve en sterk og samlet innsats fra mange land, der tildeling av midler og materialer må være betinget av garantier for at de når de rette hendene.

Boikott skader sivilbefolkningen

Den siste tida har hovedbudskapet til mange pro-palestinske demonstranter vært å kreve at Universitetet i Oslo skal gjennomføre akademisk boikott.

– UiO sier det ikke er noen institusjonelle bånd mellom dem og israelske institusjoner. Når nivået på samarbeid er så lavt som det er nå, opplever du at døra er på gløtt, og hva får dere i så fall ut av det?

– Det er i Norges interesse å samarbeide med dyktige forskere fra Israel. Ved å jobbe sammen kan vi løse utfordringer vi står overfor sammen. Det er den virkelige fordel, sier han og legger til:

– Men enda viktigere er at boikott alltid skader sivilbefolkningen.

Ifølge Halon har israelske akademikere alle slags syn på regjeringens politikk, både for og imot.

– Å boikotte israelere generelt bidrar ikke til saken du ønsker å fremme.

for eksempel for luftforsvaret og i utvikling av avansert forsvarsteknologi.

UiO deltar i det samme EU-organiserte forskningsprogrammet som Technion, gjennom Horisont Europa.

– Forstår du hvorfor folk protesterer mot samarbeidet?

– Nei, det forstår jeg ikke.

– Israelske handlinger i løpet av de siste to årene og de forskjellige teknologiske utviklingene er kun rettet mot å eliminere trusler. Israelske akademikere og forskere samarbeider med hæren for å tilby de defensive kapabilitetene, men vi har absolutt ingen interesse av å angripe kun for å angripe.

Viseambassadøren hevder at den eneste grunnen til at Israel har et sterkt militært apparat, er for å kunne forsvare seg mot trusler.

Krigsforbrytelser

– Tidligere statsminister Ehud Olmert har blitt sitert på at han mener Israel begår krigsforbrytelser. Hva er ditt svar på det?

– Krig er forferdelig og grusomt. Men det betyr ikke at en krig, selv om den er grusom, ikke nødvendigvis kan være rettferdig. Jeg tror ikke at det finnes noen mer rettferdig eller berettiget krig enn den Israel har ført mot Hamas i Gaza eller mot Hizbollah i Libanon.

Han legger også til at enhver stat har som første prioritet å holde innbyggerne trygge, og at han mener Hamas viste 7. oktober hva slags fiende de er for Israel. Det er en fiende Israel ikke kan la overleve, og dermed er forpliktet til å kjempe mot, ifølge Halon.

– Da jeg spurte om begrepet krigsforbrytelser, og du svarte med at den israelske krigen er berettiget, og at dere ikke har noe valg, betyr det at du mener krigsforbrytelser også kan rettferdiggjøres?

– Nei, nei, nei, jeg liker å si, som enhver israeler har jeg tjenestegjort i det israelske militæret, at den israelske hæren er basert på prinsippene om å opprettholde og alltid handle i samsvar med internasjonal lov. Det gjelder også Gaza.

FN-domstolen ICJ kom denne måneden med en rådgivende uttalelse om at Israel bryter folkeretten når de ikke legger til rette for å sikre nødhjelp til Gaza. I september konkluderte FNs granskningskomité at Israel begår folkemord i Gaza. Juni i fjor konkluderte en uavhengig granskningskommisjon nedsatt av FN at Israel har begått krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten og brudd på inter-

CHARGE D'AFFAIRES: Eytan Halon har vært i Norge siden i sommer. Israelske diplomater bytter st

Krig er forferdelig og grusomt. Men det betyr ikke at en krig, selv om den er grusom, ikke nødvendigvis kan være rettferdig

Eytan Halon, Charge D'Affaires ved Israels ambassade i Oslo

munisjon. En Nato-rapport har avdekket at Hamas tidligere har brukt skoler som «menneskelig skjold». Amnesty rapporterer at dette undersøkes, men at organisasjonen ikke har funnet bevis for dette på nåværende tidspunkt.

– Skaden som har blitt påført

Felles deltakelse i EU-program

Ett samarbeidseksempel er Technion-instituttet i Haifa. Både den amerikanske, kanadiske og britiske støtteforeningen til instituttet beskriver at oppdagelsene og resultatene til instituttet er viktige for det israelske militæret,

nasjonal humanitær rett. «Det er begått utbredte eller systematiske angrep rettet mot den sivile befolkningen i Gaza» står det blant annet i rapporten.

Økende antisemittisme i Norge

HL-senteret kunne i 2024 melde at etter mange år med nedgang, ser Norge nå en økning i antisemitiske holdninger. I et intervju med Universitas forteller blant annet forsker ved senteret Alexa Døving at jøder opplever å bli ansvarliggjort for Israels krigføring. For en knapp måned siden døde to personer etter et angrep mot en synagoge utenfor Manchester.

– Er du bekymret for sikkerheten til jøder i Norge?

– Det jødiske samfunnet i

Norge har vært veldig tydelig om sine bekymringer. Dessverre ser vi at når det er krig eller konflikt i Midtøsten, kommer den uunngåelige økningen i antisemittisme verden over.

Halon sier at han oppfatter at samarbeidet mellom det jødiske samfunnet og de norske sikkerhetsmyndighetene er godt.

– Det er virkelig beklagelig at synagogen her i Oslo trenger bevoktet politi utenfor 24 timer i døgnet. Dessverre er det virkeligheten for jøder over hele verden.

Midlertidig ledelse i Gaza

På tidspunktet hvor intervjuet ble gjennomført var våpenhvilen mellom Israel og Hamas nettopp et faktum. Samtidig ble det allerede,

el

casjon hvert tredje år, og Halon kom til Oslo fra Shanghai.

blant annet fra NRK, rapportert om andre væpnede grupper som forsøkte å fylle maktvakuumet i Gaza.

- Hvis palestinerne ikke er i

- Ideen i Gaza er at den nye le-
delsen, hvis den kommer fra utsida,
er midlertidig. Til syvende og sist
tror vi at palestinerne må bestemme
sin egen framtid. Og det vil være

- Men vi kan ikke tåle at Ha-
mas tar over igjen.

I etterkant av intervjuet har Israel
utført flere angrep i Gaza, der minst
240 palestinere har mistet livet, og
600 har blitt skadet. På spørsmål
om hvordan Israel forsvarer angre-
pene, svarer viseambassadøren føl-
gende på e-post til Universitas:

«De siste opptrappingene i
Gaza siden våpenhvilen ble inn-
gått, har vært et resultat av gjen-
tatte brudd på våpenhvilen fra
Hamas' side, inkludert drapet
på flere israelske soldater på den
andre siden av våpenhvilelinjen.
Israel har handlet og vil fortsette
å handle defensivt for å opprett-
holde våpenhvilen.»

ved valgurnene. Når det er mulig å
gjøre det på en måte som sikrer en
fredelig maktoverføring, ønsker vi
dette, sier han, og legger til:

stand til, eller ikke får lov til, å
ha sin egen stat og velge sin egen
ledelse, tror du ikke dette vil være
grunnlag for vold?

Eytan Halon, Charge D'Affaires ved Israels ambassade i Oslo

universitas@universitas.no

ANNONSE:

Tilbudsguiden

AVIS

**Pen sum
for studenter:**

MORGENBLADET

**10 uker for
10 kroner**

Deretter 50 % studentrabatt

Bestill på morgenbladet.no/student

KINO

100

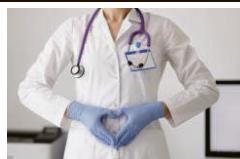
HUNDRETS PÅ MANDAG

180

U-28 ÅR PÅ TEATER

vegascene.no

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

Gynekologisk undersøkelse og
celleprøve
Studentpris kr. 1.050,-

Gynekolog sentralt på Majorstuen. Du
får raskt time hos gynekolog, og du
trenger ikke henvisning. Enkel
timebestilling på nett og ingen ekstra
gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og
profesjonell time.

Bestill time på
majorstua.kvinneklinikk.no

KULTUR

Sentralen

Takten på Sentralen
Heltid Restaurant

Konsert, utstilling og musikk
Kunst, teater og dans
Quiz, sosialt og kreativt
Bokanvisning, lanseringer,
seminarer og utstillinger
Festivaler
Åpen mikrofona

sentralen.no

Victoria
NASJONAL JAZZSCENE

Karl Johansgt. 35

**Oslos mest spennende
konsertprogram med jazz,
improvisasjon og musikk
som ikke ligner annet**

**Studentpriser
Uhørt! med gratis inngang**

nasjonaljazzscene.no

HÅRFJERNING - LASER

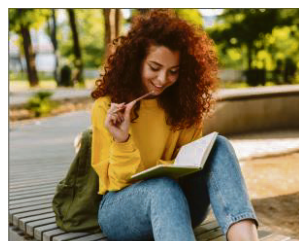

Lillelaser
Lilleakerveien 31, Oppgang A
0283 Oslo

Tlf: 22 64 70 70
www.lillelaser.no

Laser: Akne, arr, kviser og hårfjerning
Vis studentkort og få 25-30%
av hver enkelt behandling

FORENING

**Er du student og forfatter eller
aspirerende forfatter?**

Da kan du bli studentmedlem hos oss!

I Forfatterforbundet kan du bli kjent
med andre forfattere, få råd om
rettigheter og kontrakter – og delta
på lærerike seminarer, fagdager og
webinarer.

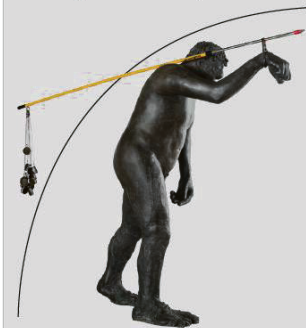
Skann meg

forfatterforbundet
lagforeningen for norske forfattere

TILBUDSGUIDEN

MUSEUM

Astrup Fearnley Museet

U25-medlemskap	190,-
Studentbillett	100,-
Under 20	Gratis

Frykter for rettssikkerheten

Studentdrevne rettshjelpstiltak frykter at regjeringens budsjettforslag truer rettssikkerheten til klientene sine. Neida, mener regjeringen.

Statsbudsjettet

Tekst Erik Daniel Aubert
Foto Kasper Holgersen

Til neste års statsbudsjett foreslår regjeringen å kutte rundt en femtedel av potten til tilskudd for spesielle rettshjelpstiltak. De studentdrevne tiltakene Jussbuss og Juridisk rådgivning for kvinner (Jurk) har siden syttitallet gitt utsatte i samfunnet gratis rettshjelp innen blant annet fengselsrett og familierett. Får regjeringen det som de vil, går de nå en usikker skjebne i møte.

– Det hadde vært skikkelig trist om nå er tiden vi ikke skal klare å holde i den driften vi har klart å holde i i så mange år.

Det sier daglig leder i Jurk, Susan Arulanantham. Hun fremhever at studenttiltakene har røtter i samme bevegelse, som i over femti år har kjempet for tilgangen på fri rettshjelp.

Driftsinnskrenkninger

Daglig leder i Jussbuss, Jacob Anker Eide, frykter at forslaget går ut over rettssikkerheten til klientene deres. For om forslaget vedtas, må både Jurk og Jussbuss gjennom driftsinnskrenkninger. Blant annet ser de for seg å måtte ha sommerstengt. Eide synes det er uheldig, og løfter frem at de trengs året rundt.

– De siste par somrene har Jussbuss sitt saksinntak ligget på rett rundt 800 henvendelser i uka, altså rundt 100 henvendelser per dag, igjennom sommermånedene.

De ser også for seg å måtte kutte ut oppsøkende virksomhet, der de når ut til vanskeligstilte, hvilket Arulanantham mener særlig rammer minoritetskvinner og innsatte i fengsel. Men hun vet ikke om det holder.

– Selv om vi holder stengt over sommeren og reduserer vår oppsøkende virksomhet til null, hadde vi nok fortsatt gått i minus.

Hun sier at lønn er den eneste betydelige faste utgiften, og synes den er vanskelig å kutte i. Heller ikke Eide tror lønna bør nedjusteres.

– Studentene får betalt for om-

SAVNER FORKLARING:
Susan Arulanantham i Jurk og Jacob Anker Eide i Jussbuss forstår dårlig hvordan regjeringen mener at kuttet ikke går ut over rettshjelps-tilbudet.

trent tretti prosent av den tiden de jobber, jobber sytti prosent frivillig og tar opp lån.

Han mener studentene allerede har en stor økonomisk byrde, og påpeker at studentene som driver studenrettstiltakene til sammen låner rundt seks millioner årlig for å finansiere sitt bidrag til rettsstaten.

Ny rettshjelpslov

Ifølge regjeringen gjør endringer i rettshjelpsloven at tilbudet på rettshjelp blir like bra til tross for kuttet. Jussbuss og Jurk er uenige. Eide viser til at lovendringene så vidt påvirker dem.

– Jussbuss vil i beste fall miste kanskje tre prosent av klientene, men miste tjuetre prosent av finansieringen, som er et åpenbart misforhold.

Blant lovendringene regjeringen viser til, er en utvidelse av saksområdene som omfattes. Men ifølge Arulanantham har det begrenset verdi for Jurks og Jussbuss' klienter.

– Hele poenget med hvilke saksområder vi tar, er at vi tar saker som ikke faller inn under fri rettshjelps-ordningen.

De får støtte av professor emeritus ved Det juridiske fakultet på Universitetet i Oslo (UiO), Kristian Andenæs, som lenge har vært forbundet med Jussbuss, og nå er

styreleder i Gatejuristen Tromsø, som også rammes av kuttet.

Det er ikke god økonomistyring av oss å legge til grunn at kuttet blir reversert

Susan Arulanantham, daglig leder i JURK

Han forteller at tiltakene dekker områder det ikke finnes dekning for ellers, og anklager departementet for synsing.

– De er veldig flinke til å komme med påstander uten at de har empirisk dekning for det.

Også professor Marte Kjørven er enig, som fremhever betydningen tiltakene har i svidelsaker: «saker om ID-misbruk utløser ikke rett til rettshjelp etter de nye (eller gamle) reglene i rettshjelpsloven».

Helt krise

Faglig ansvarlig for Jussbuss ved UiO, Anders Løvlie, sier at lovendringene knapt kan frigjøre kapasitet, og at regjeringen da ikke har utvidet, «men isteden omfordelt

tilbudet ved å ta fra en svakerestilt gruppe og gi til en annen». Han forventer at regjeringens støttepartier vil se forbi argumentasjonen.

Universitas har vært i kontakt med regjeringens støttepartier på Stortinget. Rødt, Sosialistisk Venstreparti (SV) og Miljøpartiet De Grønne (MDG) er enige i at det er galt å kutte i støtten til rettshjelpstiltak. Stortingsrepresentant for MDG Julie E. Stuestøl sier at lovendringene ikke kompenserer for tilskuddskuttene og at forslaget innebærer «et løftebrudd fra AP som har programfestet styrking av rettshjelpstiltakene».

Justispolitisk talsperson i SV, Mirrell Høyen-Berntsen, kaller forslaget «helt krise» og utdyper: «Rettshjelpstiltakene har allerede knappe ressurser, og kuttet gjør at færre vil få den rettslige hjelpen de trenger».

Som svar på kritikken sier statssekretær Gunn Karin Gjøl (Ap) at: «Arbeiderpartiregjeringen prioriterer rettssikkerheten i Norge», og gjengir at rettshjelpstilbudet ikke svekkes av kuttet. Universitas har gjentatte ganger forsøkt å få svar på hvordan regjeringen kan fastholde dette, men det har de ikke villet svare på.

Øyner håp

Arulanantham i Jurk er glad for at det finnes politisk støtte for retts-

hjelptiltakene, men synes det er synd at avklaring først vil komme etter budsjettforhandlingene.

– Det er ikke bra økonomistyring av oss å legge til grunn at kuttet blir reversert. Men håper

De er veldig flinke til å komme med påstander uten at de har empirisk dekning for det

Kristian Andenæs, professor emeritus ved Universitetet i Oslo

jo veldig at de andre partiene vil jobbe for å omgjøre kuttet.

Eide i Jussbuss er takknemlig for at noen tar problemet på alvor, og krysser fingrene for budsjettforhandlingene.

– Vi håper det er politisk vilje til å forhandle opp potten, nettopp for å sikre rettssikkerheten til gruppene Jussbuss og Jurk jobber mot.

UNIVERSITAS I NEW YORK

New Yorks nye sjefssosialist

Zohran Mamdani er New Yorks første muslimske og asiatiske borgermester. Universitas har møtt studentene bak kampanjen.

New York

Tekst Hallvard Misje og Heine Sandvik Brekke
Foto Heine Sandvik Brekke

– Jeg skal gjøre det billigere for studenter, sa den nå nyvalgte borgermesteren Zohran Mamdani til Universitas før han hastet videre den siste helgen før valgdagen.

Valgkampen har vært hektisk, og Mamdani startet i praksis på bar bakke tidligere i år. Siden den gang har han lovet gratis busser, frysing av husleie og billigere levekostnader i storbyen. Det har skapt håp blant mange, men også stor fallhøyde.

Harde krav

På et gatehjørne i Harlem, noen få dager før borgermestervalget, møter Universitas student Nikola Levytsky (23) ikledd gul valgkamplue og med flyers i hånden. I tillegg til å studere jus ved City University of New York er Levytsky én av de 95.000 frivillige som har jobbet for å promotere den selverklærte sosialisten Zohran Mamdani under valgkampen. Kampanjen har brukt mye tid og krefter på å mobilisere unge velgere – en gruppe hvor mange ønsker politisk endring i delstaten.

– Jeg tror han vil klare å innfri de fleste løftene sine. Det må han. Hvis ikke vil det bryte ned tilliten han har bygget opp rundt kampanjen på en måte jeg ikke tror lar seg reparere, sier Levytsky.

– Særlig med tanke på hvor hardt det republikanske partiet jobber for å svekke institusjonene som gjør demokrati mulig i dette landet, legger han til.

You're gonna vote Mamdani, right??!

Nicholas Occhiuto, professor

Første og yngste på hundre år
Mamdani tok til slutt seieren og ble borgermester, men det var langt fra ventet. På kort tid vokste 34-åringen frem til det mange beskriver som en politisk stjernefigur.

KLEM: Mamdani var selvsikker da han møtte Universitas dager før valget, med god grunn.

Mamdani blir USAs første muslimske og asiatiske borgermester når han tiltrer i januar 2026. Han blir også den første og yngste sosialisten ved makten i byen på over hundre år. Det gir grobunn for politisk motstand i et stadig mer polarisert USA. Flere etablerte demokrater har unngått å snakke om Mamdani.

Trump ga sin støtte til Andrew Cuomo, mannen som tapte for Mamdani i primærvalget. Cuomo er demokrat, men valgte å stille som uavhengig kandidat mot sin partifelle. Han har bakgrunn som guvernør i delstaten i ti år, men gikk av i 2021 etter flere beskyldninger om seksuell trakassering.

Reiste fra andre byer

Det var på bakken Mamdani satte inn støtet. Strategien har vært enkel: å banke på dører og snakke med folk. Mamdani selv var tydelig på viktigheten av dette da han møtte sine frivillige i Harlem helgen før valgdagen.

– Dere er grunnen til at denne koalisjonen er i ferd med å skrive historie. Hver og en av dere, som stiller opp dag etter dag. Det er fordi dere er her, at vi står på terskelen til seier, sa han til folke-

mengden.

Mange av dem var unge New Yorkere. Vi møtte også flere studenter fra andre byer og delstater som reiste til storbyen kun for å

Dere er grunnen til at denne koalisjonen er i ferd med å skrive historie

Zohran Mamdani, demokrat og nyvalgt borgermester i New York

jobbe for kampanjen. Enkelte fortalte om frivillige som ikke hadde vært politisk aktive siden Obamas seier i 2008, men som nå jobbet natt og dag.

Har troen på en bevegelse

Like ved der vi møter Levytsky, treffer vi Sam (23), som sitter godt plantet bak bunker med Mamdani-materiale. Studenten ønsker ikke etternavnet sitt på trykk. Han vil unngå problemer med myn-

dighetene, som har slått hardt ned på aktivistiske studenter i byen siden Trump-administrasjonen inntok Det hvite hus i januar. Det som nå utspiller seg i New York, er en bevegelse som kan spre seg, tror Sam.

– Jeg ser absolutt dette som en bevegelse. Håpet er at dette blir gnisten som tenner ilden for en bevegelse over hele landet. Vi ønsker å se grasrotkampanjer som denne lykkes i andre store byer, sier han.

Ved siden av Sam står en svært agitert professor, en av de mest engasjerte støttespillerne vi møter. Nicholas Occhiuto oser New York – stilen, tempoet og aksenten er som dratt ut av en Woody Allen-film. Han lar ikke noen unnsnippe hans misjon: «You're gonna vote Mamdani, right??!» sier han til forbigangerende.

Blant trioen ved valgboden i Harlem er også student Milo Keller (30). Universitas blir med ham fra dør til dør i Harlem. Det var gjennom frivillig arbeid Keller møtte Mamdani for første gang, da Mamdani selv organiserte frivillige i byen for noen år siden.

– Jeg tror det folk legger merke til, er at han er en helt vanlig

person. Han tar seg alltid tid til å snakke med folk, sier Keller.

Lakmustesten

Én ting er å bli valgt, en annen er å få gjennomslag. Den neste store testen for Mamdani kommer i januar, da han tiltrer som borgermester i *The Big Apple*.

President Trump har lovet motstand, mens studentene som bar ham frem forventer resultater. Kort tid etter valget tok Universitas igjen kontakt med Keller. Han skriver i en melding at flere av dem han var sammen med på valgkvelden allerede da begynte å snakke om de kommende delstatsvalgene – og at det inspirerte ham.

«Mange nye mennesker har blitt trukket inn i den politiske prosessen gjennom denne kampanjen, og det er fantastisk å se», skriver Keller til Universitas.

Studentene har god grunn til å smile etter valgresultatet, men om engasjementet fra valgkampen tåler hverdagen til tiltredende borgermester Mamdani, gjenstår å se.

KOLONITIDEN: Bak den svarte skriften er det et brev fra Pedro de Valdivia, en spansk erobrer samt grunnleggeren av Santiago, til den spanske kongen i 1545. Det er et symbolsk sted for demonstrasjoner og protester.

– Å kjempe for territoriet sitt er farlig

For ett år siden forsvant mapuchekvinnen Julia Chuñil. Demonstranter kritiserer påtalemyndighetenes etterforskning.

Chile

Tekst og foto Ella Jørgenvåg Svendsen

– Hvor er Julia Chuñil? ropes det fra folkemengden som har samlet seg nedenfor Cerro Santa Lucia i Santiago 2. oktober. Månedlig

samles de rundt en stor stein der det står skrevet i store svarte bokstaver: «Landeieren dreper, presen tier og staten er medskyldig». Foran ligger et mapuche-flagg og et bilde av Chuñil.

– Vi er her i dag for å kreve rettferdighet for Julia Chuñil etter at hun først ble meldt savnet,

og at vi nå på tirsdag fikk vite den grusomme nyheten om at hun ble brent, forteller psykologistudent Fernanda Altamirano etter at hun har tent et lys foran bildet av Chuñil.

Nye bevis i saken har vakt sterke reaksjoner i sivilsamfunnet og studentmiljøet i Chile.

Mapuche befolkningen

- + Mapuche er den største urbefolkningsgruppen i Chile, og kommer fra de midtre og sørlige delene av Chile og Argentina
- + De kjempet imot de spanske erobrerne på 1500-tallet og klarte å holde på selvstendigheten frem til Chile okkuperte territoriene i 1883, og overdro jorda til chilenske og europeiske kolonister
- + Forsvinningen til Julia Chuñil etterforskes som en *forsvinning med mistenkt kriminell aktivitet* av påtalemyndighetene i regionen Los Lagos
- + Konflikten dreier seg om et område med viktig seremoniell verdi for Mapuchegruppen til Chuñil. Det var anerkjent som urfolkseiendom fra 2014, men ble likevel solgt til næringsinteresserte forretningsfolk i 2018

Kilde: SNL, BioBioChile, La Izquierda Diario

– Vi som studenter kan ikke la være å heve stemmen, sier Antonio Espinoza (20), generalsekretær i studentrådet for det samfunnsfaglige fakultet ved Universidad de Chile.

VEGGMALERI: Espinoza står foran et veggmaleri av Chuñil på det samfunnsvitenskapelige fakultetet, som ble laget tidligere i år under en okkupasjon.

MILJØVERNFORKJEMPER: – Chuñil kjempet for lokalsamfunnet, for markene og jorda, for dyrene, for familien og for folkene rundt henne. Hun var en miljøvernforkjemper, forteller Nancy Paillalef (23).

RØDE NELLIKER: Fargen på båndet symboliserer røde nelli, et symbol på de som forsvant og ble fengslet under diktaturet.

Den offentlige påtalemyndigheten har prøvd å snu situasjonen og skyld på familien til Chuñil

Fernanda Altamirano, psykologistudent

chilenske nettavisen BioBioChile. Advokaten hans fortalte i et intervju med Radio Bío Bío at klienten hennes «aldri har innrømmet å ha begått handlingene, langt mindre at Chuñil ble brent».

Saken om Chuñil er ikke unik: I en fersk Global Witness-rapport kommer det frem at minst 146 miljøvernforkjempere ble drept eller forsvant globalt i 2024. En tredjedel av disse tilhører urfolk, selv om de utgjør kun seks prosent av verdens befolkning.

Espinoza beskriver denne virkeligheten også i Chile:

– Selv etter at demokratiet kom tilbake, altså de siste tretti årene, har det vært mange tilfeller av at mapuche-folk, spesielt personer med lederroller i disse lokalsamfunnene, har blitt drept eller har forsvunnet.

Studentstreik og okkupasjon

– Den største mobiliseringen rundt denne saken på universitetet har vært den siste måneden, særlig etter at dette lydopptaket ble lekket.

Universitas møter antropologistudenten Espinoza på campus Juan Gomes Millas (JGM) ved Universidad de Chile.

Han kan fortelle om uker med sterk til-

stedeværelse av saken om Chuñils forsvinning på campus med ulike markeringer, samlinger og diskusjoner, i tillegg til en studentstreik og okkupasjon av flere campuser ved universitetet.

Espinoza var med på å organisere okkupasjonen av JGM, og håpet det ville føre til et større nasjonalt fokus på Chuñils forsvinning. Han mener at universitetets rolle er begrenset i denne saken, men kommer med et forslag:

– Man kan opprette arenaer hvor universitetsmiljøet kan samarbeide om konkrete tiltak til støtte for denne saken og urfolksaken generelt, forteller han og utdypet:

– Der man kan reflektere rundt hvilken betydning dette har for urfolkene i Chile, altså det å leve i et land der staten ofte ikke har svart på deres krav, men har støttet næringsinteressene på bekostning av urfolkenes land og naturressurser.

Stemplet som terrorister

– Vi er dypt preget og veldig redde. Å se slike ting skje mens man selv jobber med å synliggjøre og kjempe for territoriet sitt, slik Chuñil gjorde, viser at det er en farlig kamp og at vi hele tiden er en utsatt gruppe.

Nancy Paillalef (23) er en mapuche-kvinne fra hovedstaden Santiago og står på stand på universitetet for ungdoms- og ur-

trien, lakseoppdrett eller vannkraftprosjekter, blir vi stemplet som terrorister. Kampen for territoriet vårt blir ikke anerkjent, forteller Paillalef.

Et demonstrasjonstog som går gjennom campus passerer forbi, med bannere der det står «I Chile dreper de deg for å forsvare jorda. ¡Julia Chuñil presente!».

– Nå kjenner vi først og fremst på sinne over at folk med makt her i Chile dessverre lever i straffrihet, sier Paillalef.

Tåregass og fyrverkeri

Tilbake til markeringen har massene begynt å bevege seg ut på veien. De skal stoppe trafikken på den åtte-felts brede motorveien, La Alameda, som krysser gjennom Santiago.

Etter ti minutter med full stopp for vestgående kjøretretning, hører man politisirenene nærme seg, og flere av demonstrantene løper bort fra veien. En ung kvinne forteller Universitas-journalisten:

– Dette er ikke et godt sted for deg å være nå, løp!

Politiet har ankommet den gjenværende gjengen og tåregassen blir sprayet utover folkemengden.

– Vi må fortsette å lage bråk, vi må fortsette å være tilstede. Vi kan ikke gi opp, sier Altamirano som en siste oppfordring før et

Selv etter at demokratiet kom tilbake har det vært mange tilfeller av at mapuche-folk har blitt drept eller har forsvunnet

Antonio Espinoza (20), antropologistudent

folksorganisasjonen «Wechekeche Ka Itrofillmongen», som kan oversettes til ungdom og biologisk mangfold.

Paillalef forteller at mapuche-folket opplever å bli kriminalisert på flere måter. De siste tre årene har det i regionen La Araucanía sør i Chile vært unntakstilstand med militær tilstedeværelse i gatene. Det skyldes konflikt mellom utvinningsselskaper og mapuchegrupper i området.

– Når vi prøver å forsvare territoriet vårt, for eksempel ved å motsette oss skogindus-

fyrverkeri går av fra demonstrantene og folkemengden blir fanget av tåregassen.

Universitas har vært i kontakt med påtalemyndighetene i Los Lagos for å gi dem mulighet til å svare på kritikken, men de har ikke besvart våre henvendelser før denne avisen gikk i trykken.

KULTUR

Kulturredaktør: **Herman Osnes Opdal**
herman-oo@hotmail.com 413 69 109

Studiestedenes indre liv brettes ut på Jodel

Hvem jodler høyest? Universitas sjekker jodelkanalene til Oslos universiteter og høyskoler.

Jodel
Tekst Ingemar Stirling Gundersen
Illustrasjon Maria Mogens

Har du spørsmål du ikke ønsker å stille dine medstudenter? Lurer du på om den kommende eksamenen er tøff? Vil du bare klage på bråkete studenter, forelesning som ikke tas opp, eller trappen på Georg Sverdrups hus?

Der man før i tiden gjerne kranget på Kvinneguiden eller Reddit, er det nå Jodel som er stedet studenter sjekker for å få status på hva som skjer på campus. Universitas har satt de sosiologiske brillene stramt på nesen og undersøkt fenomenet nærmere.

En informasjonsskranke

Det første som slår oss når vi går inn på kanalen for studenter ved Universitetet i Oslo (UiO), er at det er mye aktivitet og mange praktiske og logistiske spørsmål. Dette gjelder for eksempel Lånekassen, borteboerstipend og om man er «helt outsider om man begynner på bachelor som 24-åring».

Ved første øyekast fremstår UiOs jodel som en informasjonsskranke for studielivet. Vi blir videre! Ikke overraskende: Det er mye studentklaging av den typiske sorten. Sutring over hvor kjedelig ex.phil. er, og hvor lytt studentbølgene på Bjølsen er. Ikke særlig oppsiktsvekkende, med andre ord.

UiO-kanalen fungerer også godt for å få svar på hva som skjer på campus. Jodlere spør om noen kan gi dem noe UiO-sladder og får svar om at de må oppsøke studentbaren U1. Det er tydeligvis der ryktene spres.

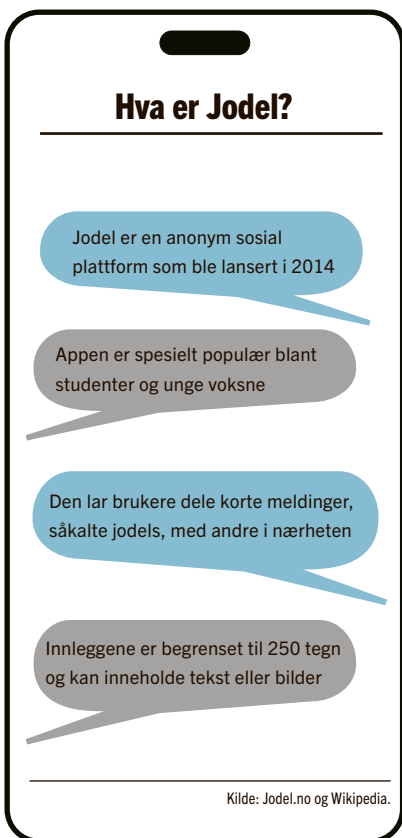
En jodler lurte også på hvorfor både politi og limousiner er til stede på Blindern, og blir informert via en Universitas-sak om at dette er i anledning den ukrainske førstedamen

Olena Zelenskas besøk på Blindern forrige uke. Godt jodel-kanalen brukes til noe fornuftig!

Postene på kanalen som vekker mest oppmerksomhet, er følgende: «Vant fuskesaken!!!» skriver en UiO-student og blir gratulert. At noen stjal sykkel til «pantemannen» vekker sterk harme og forargelse i kanalen.

En diskusjon som har skapt furore i Universitas' avissider, har

tatt turen inn i den digitale verden. Til slutt får nemlig en jodler sterk støtte når han ber folk holde kjeft i lesesaler – og bønnfaller UiO om å ansette noen som kan håndheve dette.

«Hjem til penger, til velstand»

Etter et par trykk på skjermen merkes det at vi har beveget oss fra Blindern til Nydalen. I jodelkanal n for studenter ved Handelshøyskolen BI øker temperaturen betraktelig.

En anonym BI-student spør om medelever skal på vors før konsert med Nicolai Tangen. Med mindre Tangen har fått seg en sidejobb ved siden av Oljefondet-stillingen, siktes det sikkert til Tangens forelesning for et par uker siden på BI. Tangen blir igjen nevnt av en annen jodler. Denne gang fordi han tydeligvis latterliggjorde en kar med Mensa-medlemskap. Om dette var Tangens intensjon eller ikke, diskuteres av engasjerte jodlere.

Hva er startlønn for en bachelorstudent med C-snitt? Hvilken lønn kan man se for seg i et «Big four-firma»? Dette er et par spørsmål som stilles i kanalen. Enkelte fordommer mot BI slår muligens til i denne kanalen altså. For å sitere Frp-politikeren Simen Velles utspill under en skoledebatt i august: Vi merker at vi er kommet «hjem til penger, til velstand».

Motetips kan man også få på BI-kanalen. Det spørres om en Gant-klokke til 4.000 er «overkill», og om man skal kjøpe

UBR-, MooRER- eller Hernovinterjakke. Både i rollen som journalist og med sosiologiske briller skal man forholde seg objektivt. Men her kan det hevdes at studentene tidlig tilpasser seg finansverdenens uniformer. En annen BI-student ønsker å se flere gutter i UGGs, da hun synes det er fint. Hun om det!

De største diskusjonene på BI er fjerningen av D-blokken. Dette synes studentene er en ufattelig dårlig beslutning, og det vekker sterk harme. Det er likevel en følelse av positivitet i gruppen. En gjeng av BI-studenter meddeler at de har startet boyband og ønsker å spille på BI, siden de var lei av studiet.

En annen student er svært fornøyd med hele tilværelsen på BI. Han peker på tilretteleggingen, engasjementet, fasilitetene, mulighetene og kontakten med næringslivet. Det er tydeligvis bare velstand på Nydalen.

Snork!

Der UiO og BI var fulle av flere forskjellige diskusjonstemaer, uenigheter og engasjement, er OsloMet-kanalen det motsatte. Kanalen,

som er den desidert største Jodel-kanalen i antall medlemmer, bærer preg av innholdsløshet.

Her skjer det svært lite utenom klaging på fadderopplegg for flere måneder siden, den klassiske oppfordringen til å være stille på lesesalen og en jodler som spør: «Er OsloMet keegt?». Snork! Vi beveger oss videre.

Kramperuss

I den definitivt minste kanalen, nemlig for de som går på Høyskolen Kristiania (HK), er det mer aktivitet. «Flere som skal starte på journalistikk?» spør en jodler. Flere svarer ja. Det er sterk entusiasme i chatten, og vennskap dannes i kommentarfeltet. Nybakte journalistikkstudenter tar kontakt med hverandre i privatchat. Det er fint at Jodel fungerer som en datingapp for venner, synes vi.

Man kommer seg ikke unna litt fadderuke-snakke her heller. En jodler født i 1999 ønsker ikke å være i faddergruppe med studenter født i 2005 og 2006, og spør

om han kan bli flyttet til en seniorfaddergruppe.

«Hvor finner jeg angrerettsskjema», spør en annen jodler. Vi håper vedkommende rakk fristen som gikk ut 1. september. En annen jodler skriver at hun savner videregående. Hennes *funfact* om seg selv er at hun var på buss og savnet russetiden.

«Tynne, pene og vellykkede mennesker»

Jussen er kanskje den mest berømte Jodel-kanalen, som til og med Khrono har omtalt i en sak fra 2020. Jodlere la nemlig press på at det ikke skulle settes bokstavkarakter på hjemmeeksamen.

På denne siden kan man oppleve yrkesstolthet blant de fremtidige juristene. «En likegyldig jurist er en dårlig jurist», meddeles det. Videre i kanalen blir en student som kranget med Redbull-jentene i 4. etasje oppfordret til å slutte på jussen. Vi er nysgjerrige på hvem denne jenta er, men blir videre.

En jodler som etter planen skal begynne å studere juss på UiO fra januar, er bekymret for at studiet utelukkende består av «tynne, pene og vellykkede mennesker». Første jodler mener at dette er tilfelle, mens andre jodlere mener de selv verken er pene eller vellykkede.

En annen jodler er opprørt over at gruppen Cannabisreform får stå ved inngangen på fakultetet. Jodleren blir hardt kritisert og oppfordret til å problematisere og reflektere selvstendig over lovverket rundt cannabis. «Noen har ikke hatt statsrett eller menneskerettigheter enda, gitt», svarer en anonym jusstudent. Vedkommende svarer sarkastisk «kokainreform i morgen» og «prostitusjonsreform i morgen» og blir møtt med en storm av nedstemminger. Tydeligvis et tema som splitter jusstudentene.

«Fjern helseforetakene»

Det er ikke bare jussen som har sin egen fakultetsjodel. Også medisinstudentene har det. «Fjern helseforetakene» er den mest likte posten i denne kanalen. Andre medisinstudenter synes debatten er unyansert. En student meddeler at han selv ikke er særlig opptatt av lønn. Til tross for dette mener vedkommende at han skulle hatt «et par millioner» for å gjøre drittjobben det er å være leder.

En noe trist stemning preger denne kanalen. En student skriver at medisinstudiet vekker angst og stress. Andre sliter med motivasjonen og eksamensangst. «Hvor mye leser folk daglig?» spør en

KONTAKT: Medieforsker Jill Walker Rettberg mener Jodel blir brukt for å komme i kontakt med mennesker i nærheten.

jodler. «2-3 t daglig», svarer flere medisinstudenter. Dette kan kanskje være svaret.

– Folk liker faktisk andre mennesker

Undertegnede legger ned den sosiologiske kikkerten. Det er på tide å snakke med en *ekte* ekspert. Vi vil forstå hvorfor studenter er så aktive i sosiale medier.

Medieforsker Jill Walker Rettberg sier det er lenge siden hun har vært på Jodel. Rettberg er professor ved Universitetet i Bergen og jobber mye med sosiale medier og algoritmer. Hun peker på en overordnet grunn til at Jodel er populært blant studentene:

– Sosiale medier som Facebook, Instagram og Tiktok handler ikke lenger om sosial interaksjon, men

stort sett bare om å se videoer fra folk man ikke kjenner eller som ikke er lokale, sier Rettberg.

Hun tror at folk søker til Jodel fordi det tilbyr mulighet for kommunikasjon med noen som er i nærheten.

– Det er ikke så rart at folk oppsøker andre plattformer for å kommunisere med venner eller folk som faktisk er i nærheten. Folk liker faktisk andre mennesker, konstaterer medieviteren.

DEBATT

Idé- og debattredaktør:
edvinvelle@gmail.com

Edvin Velle
983 10 619

KJØR DEBATT Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Kult å være «ukul»!

På sosiale medier florerer det nå videoer om «performative males». En performativ mann er en som tilpasser seg et nøye gjennomtenkt *image*. Dette *image*t vektlegger gjerne progressivisme, emosjonell sensitivitet og intellektualisme – men oppfattes verken som genuint eller autentisk. Oppførselen blir sett på som utført for sosial validering, spesielt fra kvinner.

Samtidig som dette internettfenomenet har sprunget frem, har også «cringekultur» de siste årene vært omdiskutert – og jeg mener begge fenomenene er to sider av samme mynt.

De henger sammen gjennom å dømme andres forsøk på synlighet og engasjement. Cringekultur gjør folk til latterobjekter gjennom å «straffe» små feil, mens performative merkelapper mistenkeliggjør, og plasserer personer inn i binære klasser: ekte eller falsk.

Vi måler og dømmer hverandre til enhver tid, og holdes slik i sjakk gjennom disiplinering. Det skapes frykt for å

prøve, noe som får folk til å trekke seg unna engasjement, selv når intensjonen er god. I det siste har jeg for eksempel hørt at noen opplever det som flaut å drive med aktivisme. Men hvor teit er du ikke om du melder på noe slikt – eller står der i din Hugger-ryggsekk og klager på at andre prøver ut en ny stil.

Poenget mitt her er ikke å feire alt blindt, for herlighet, det er virkelig noen performative menn der ute! Og det er faktisk ganske kult, morsomt og kanskje nytt at en generasjon som våres er så selvironiske.

Men kritikk bør alltid være konstruktiv. Altså veiledning framfor forakt, og oppmuntning framfor avvisning. Og hvis vi ønsker en verden mer fargerik og spennende enn en verden der alle er grå og like, der ingenting nytt noensinne blir skapt – inkludert endring, så bør vi heller dyrke og legge til rette for en kultur hvor det er kult å prøve.

Av Eddy

Ukas overhørt

Jeg stemte fordi jeg heller vil ha Jonas sine løgner, enn Sylvi sin sannhet.

- Linnsikt

Ingen er mer tolerante enn en rasist når du er enig med ham.

- tidligere litteraturstudent

Kult eller lame å quote Marx?

- også tidligere litteraturstudent

DEBATTREGLER I UNIVERSITAS

Har du overhørt/lest noe artig/forferdelig/overraskende blant dine medstudenter? Vil du få din mening på trykk i Universitas? Send innlegget ditt på e-post til debatt@universitas.no samt på hvilket universitet/hvilken høyskole du overhørte det.

Alle sitater blir publisert anonymt.

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi forbeholder oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten
- Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

ARKIFOTO: TOBIAS SCHILDMANN MANDT

Sa du samfunnsøkonomisk, Simen?

Samfunnsøkonomisk lønnsomhet er et banalt konsept som Simen Velle ser ut til å misforstå.

Ulønnsomme studier

Vette Silnes (20), samfunnsøkonomi-student

I et intervju med Khrono lefler Simen Velle (Fremskrittspartiet) med tanken på å fjerne stipendiet til «ulønnsomme» studier, og sier at næringslivet heller skal velge ut hvilke studier de anser som lønnsomme og ulønnsomme. Men hva som er samfunnsøkonomisk lønnsomt, defineres ikke bare av hvilke behov næringslivet har.

Dersom befolkningen verdsetter at folk tar utdanning innenfor alle tenkelige områder, og er villige til å betale kostnaden av det, er studiene per definisjon samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Likevel kan man argumentere for at behovet for arbeidskraft skal gjenspeiles i de økonomiske insentivene for å velge de ulike yrkene. Det kalles lønn, og fungerer langt bedre enn å kutte mer i sårt tiltrengte stipender, som Velle foreslår. Startlønnen for en ingeniør er for eksempel langt høyere enn startlønnen til en sosialantropolog, fordi det – i dag – er større behov for ingeniører.

Å øke den personlige kostnaden og gjøre det for kostbart å velge enkelte utdanningsprogrammer, kan føre til at folk velger utdanning av feil grunner. I stedet for å velge utdanning basert på hva en er god på eller interesserte i, velger folk det som er billigst og gir minst gjeldsbyrde i framtiden.

Dette vil være ulønnsomt, fordi noen som kunne dekket behovet for kompetanse innen kultur og bærekraft, nå jobber som dataingeniør for en IT-bedrift. Det vil slik oppstå en skjevfordeling av ressurser – ergo ulønnsomt.

Sett med økonomiske briller kan utdanning sies å være til for å øke produktiviteten til arbeidere. Da kan man i teorien si at noen studier er «nyttige» og andre «unyttige». Men problemet er at arbeidsmarkedet hele tiden endrer seg: Hva som trengs i dag, kan være mindre relevant i morgen. Så det går ikke å fastslå én gang for alle hva som er nyttig eller unytig. Det er umulig å vite hva vi kommer til å trenge i fremtiden, basert på tilstanden i dag.

Flyktningskrisen og det påfølgende behovet for integrering, viser for eksempel at kompetanse innen kultur og religion ikke bare er viktig, men helt nødvendig. Og før Russlands invasjon av Ukraina kunne

Hva som er lønnsomt er ikke opp til politikere eller partene i næringslivet å bestemme

det virke meningsløst å studere russisk språk, mens det i dag er stort behov for russiske tolker. Selv om det i dag kan virke som at det ikke er behov for kompetanse innen, si, tverrfaglige kjønnsstudier, vet vi ikke hva morgendagen bringer. I en verden der alt kan skje, må man forberede seg på alt.

Hva som er lønnsomt er altså ikke opp til politikere eller partene i næringslivet å bestemme. Dersom noen

er villige til å kjøpe en vare til en pris som er høyere enn kostnaden av å produsere, er handelen lønnsom. Dette gjelder også for utdanning. Hva som er lønnsomt til enhver tid avhenger av tilbudet og etterspørselen for den tiden.

Dessuten har arbeidslivet allerede skapt insentiver til å velge nyttige utdanninger: lønn. Vi trenger derfor ikke å bruke politisk bestemte økonomiske virkemidler for å påvirke folks valg.

Kanskje er altså det mest lønnsomme for samfunnet å la folk ta utdanning man enda ikke vet at det trenger.

debatt@universitas.no

Min kropp, mitt valg

Nylig kom det frem at nyvalgt KrFU-leder Ingrid Olina Hovland mener kvinner som blir voldtatt fortsatt bør beholde barnet. Det er umenneskelig.

Abort

Lina Elmawardi, studerer internasjonale studier ved UiO og medlem i AUF

Nyvalgt KrFU-leder Ingvild Ingrid Olina Hovland deltok nylig i podcasten «Brutalt ærlig», hvor det kommer frem at hun mener kvinner som har blitt gravide etter overgrep, fortsatt bør beholde barnet. Hun begrunner dette med at «uønskede barn har lik rett til liv som ønskede barn». Jeg mener Hovland fullstendig misforstår kjernen i abortdebatten.

Det er alvorlig at Hovland uttaler seg om hva hun mener et overgrepsoffer burde gjøre i etter-

kant av en traumatisk og kriminell handling. Dette gjør hun i tillegg uten engang å anerkjenne verken offerets opplevelse, eller de psykologiske, sosiale og eksistensielle konsekvensene av å måtte bære frem et barn som er et direkte resultat av en voldtekt.

Å bli voldtatt er noe av det mest traumatiske en kvinne kan utsettes for, og slike traumer preger som oftest offeret livet ut. Derfor vil det å mene at kvinnen «bør» gjennomgå ni måneder med gra-

viditet, fødsel og livslang tilknytning til overgrepet, heller enn å bevare retten til liv, være å frata offerets rett til sitt eget.

Retten til abort handler ikke om mangel på respekt for liv, men om respekt for offerets rett til å leve sitt eget

Å redusere en voldtatt kvinnes situasjon til et etisk spørsmål om et uønsket barn har retten til livet, er å gjøre henne og traumene hen-

nes til et virkemiddel i en debatt, heller enn å anerkjenne et menneske i krise. Debatten om abort i slike tilfeller handler ikke om barnets rettigheter mot morens, men om en helt grunnleggende menneskerett: retten til å bestemme over egen kropp.

våre mødre, bestemødre og mange kvinner før oss har kjempet for i generasjoner.

Men vi kan ikke si oss ferdige. For så lenge noen fortsatt mener denne retten burde tas fra oss, må vi fortsette å stå opp for den.

Vi trenger ikke å se lenger enn til USA for å forstå alvoret av hva som skjer når retten til abort rives vekk. Slik vil vi aldri ha det i Norge.

Retten til abort handler ikke om mangel på respekt for liv, men om respekt for offerets rett til å leve sitt eget. Å tvinge kvinner til å føde resultatet av en voldtekt er umenneskelig. Derfor er det viktig at vi fortsetter å kjempe for retten til selvbestemt abort.

debatt@universitas.no

Hvor går grensen, Universitas?

Istedenfor å svare på hovedbudskapet mitt for to utgaver siden, syntes redaktøren det var mer interessant å påpeke min manglende forståelse av økonomi.

Annonserinnhold

Oskar Heggernes, medlem i Grønn liste ved UiO

For noen uker siden skrev jeg et leserinnlegg i Universitas for å få svar på hvordan avisen forholder seg til etisk uforsvarlige annonsører. Det fikk jeg ikke svar på, og derfor prøver jeg på nytt: Hvor går Universitas' grense for en etisk uforsvarlig annonsør?

Samtidig lurar jeg også på hvor troverdig Universitas er når de

velger å kritisere UiO for å bidra til å grønnvaske Equinor, parallelt som avisen selv har Equinor som annonsør. Selv om kritikken kom på et tidspunkt hvor Universitas ikke mottok penger fra Equinor, er ironien fortsatt der.

Redaktør i Universitas svarte at avisen er nøytral, og at det å boikotte Equinor ville vært å ta poli-

tisk stilling.

Det er ikke et svar på spørsmålet mitt, for det sier ingenting om hvor grensen går, eller om det finnes aktører avisen ville sagt nei til. Ville svaret lydd det samme om for eksempel Lockheed Martin eller Kongsberg Gruppen ønsket å annonsere i Universitas? Hvis svaret er ja, har Universitas en urovekkende romslig etisk grense. Hvis svaret er nei, så må dere kunne si hvor den ligger. Og hvis svaret i stedet er at økonomien er så presset at dere ikke kan si nei til Equinor, så er jeg heller ikke overbevist om at dere har gjort alt dere kan i Vel-

ferdstinget.

De siste tre årene har for eksempel budsjettkomiteen pekt på mangler i søknadene deres, og i fjor fikk søknaden dispensasjon for manglende revisors beretning. Ved valg av styremedlemmer klarte dere ikke å stille et fulltallig

Fra våpenindustri til fossil industri – har dere ingen grenser?

styre, og jeg kan heller ikke huske sist Universitas møtte i Velferdstinget for å orientere. Trolig ville

forbedringer på dette området gjort det langt mer sannsynlig å få mer støtte.

Når redaktøren skriver at jeg trenger «et innføringsemne i økonomi», så er det vanskelig å ikke tenke at kurset kunne vært nyttig for flere.

Til slutt handler ikke dette om hvem som trenger innføring i økonomi. Det handler om enkle spørsmål som fortsatt ikke har blitt besvart: Hvor går den etiske linjen når det kommer til annonsørvalg? Fra våpenindustri til fossil industri – har dere ingen grenser?

debatt@universitas.no

Pressefrihet, ikke symbolpolitikk

Grønn liste stiller en rekke spørsmål om Universitas' annonsepraksis. Her er mine svar.

Annonserinnhold

Idun Kjøll Wiig, ansvarlig redaktør i Universitas

Oskar Heggernes fra Grønn liste ved Universitetet i Oslo spør hvor grensa går for «etisk uforsvarlige annonsører» i Universitas. Han lurar også på hvordan Universitas kan kritisere Equinor, samtidig som vi mottar penger fra dem. I tillegg mener han at vi ikke har lagt inn nok arbeid for å få nok midler fra Velferdstinget. La oss ta én ting av gangen.

Når det gjelder hvor grensa

går for hvilke annonsører Universitas skal eller ikke skal ha, er det opp til sittende ansvarlig redaktør. Dette understrekes både i Vær Varsom-plakaten og Redaktørplakaten, som alle redaktørstyrte medier plikter å følge, inkludert oss. Det vil si at jeg som i dag har denne rollen, ikke skal legge føringer for min etterkommer. Derfor kommer ikke Universitas til å vedta noen form for boikott av enkeltaktø-

rer. Dette handler om pressefrihet, ikke symbolpolitikk.

Dette går over i Heggernes andre spørsmål. Enhver avis med respekt for seg selv, lar seg ikke påvirke av hvem man får annonseinntekter fra. Heggernes mener det er «ironisk» at vi kritiserer Equinor samtidig som vi får annonseinntekter fra dem. Det er ikke ironisk, det er en av grunnsteinene i pressefriheten. Ved å ikke boikotte enkeltaktører holder vi oss nettopp nøytrale, og kan skrive kritisk journalistikk om dem. Hadde vi ikke kunnet skrive kritisk om Equinor fordi vi mottar penger fra dem, hadde det vært korrupsjon.

Når det gjelder Universitas'

innsats i å få midler i Velferdstinget, så stemmer det at vi har hatt en hanglende økonomi de siste årene, og ikke har hatt kapasitet til å følge opp dette godt

Hadde vi ikke kunnet skrive kritisk om Equinor fordi vi mottar penger, hadde det vært korrupsjon

nok i Velferdstinget. Men det er jo nettopp derfor vi har gjort en grundig innsats det siste halvannet året, og snudd trenden fra å peke mot kontinuerlig under-

skudd, til en forsvarlig drift og overskudd.

Heggernes mener at vi sannsynligvis ville fått mer støtte av å legge inn litt mer arbeid i Velferdstinget. Det kan kanskje stemme, men som vi så på tildelingsmøtet mandag denne uka, virker tildelingen også svært tilfeldig. Når representanter fra Velferdstinget foreslår kutt på 432.000 kroner til Radio Nova og 150.000 kroner til Universitas *samme dag* som møtet holdes, er dette bare enda et bevis på at vi trenger flere bein å stå på enn Velferdstinget alene.

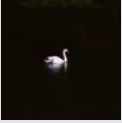
debatt@universitas.no

Anmelderredaktør:
juliakbueso@gmail.com

Julia Bueso
482 46 820

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

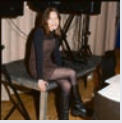

MELLA – «Void»
En sår sang med mange lag som man kan pakke seg inn i og synke ned i.

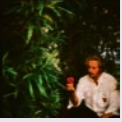

GUSTAV1000 – «Partyboy»
Cheeky, kødden tekst sauset sammen med hyperpop-aktig techno som setter seg i kroppen så du må danse!

Universitas advarer

Kaja Gunnufsen – «Herper alt»
Kaja høres ut som et spakt ekko av seg selv på Faen Kaja, som nå er over ti år gammel...

Fløi – «Har du alltid vært sånn?»
Jeg skjønner at det er meningen at dette skal være sjarmerende, men Fløi bomber og treffer heller lett irriterende og forutsigbart.

 Bok:

Spørsmål uten svar

Hvordan være et medmenneske? Dag Johan Haugeruds femte roman stiller spørsmål om hvordan vi skal komme hverandre i møte.

Sjelesorg

Hva: Roman
Hvem: Dag Johan Haugerud
Forlag: Forlaget Oktober
Antall sider: 260

Sjelesorg sier – i kjent Haugerudsk stil – ingenting rett ut. Filmskaper og forfatter Dag Johan Haugeruds femte roman kommer i hælene på Haugeruds siste, ambisiøse prosjekt: En trilogi av frittstående filmer, *Sex*, *Drømmer*, og *Kjærlighet*, som alle hadde premiere i 2024. I en tid der filmer anklages for å lide av overtydelighet og «literalisme», er trilogien et eksempel på det Haugerud gjør best: å motstå trangen til å gi klare svar, og heller omfavne det diffuse, tvetydige og ulogiske som eksisterer i oss og våre relasjoner til hverandre.

Sjelesorg kan leses som en fortsettelse av det arbeidet. Henriens jeg-forteller, Thomas, jobber som diakon i Paulus kirke, på tross av at han ikke er kristen. Det at han tar del i kirken som ikke-troende blir ofte møtt med skepsis av de rundt ham – noen ganger også av ham selv. Vi følger ham i arbeidet han gjør i kirken: babysang, korøvelser, sjelesorg og samtaler.

Nettopp samtalene, både i og utenfor kirken, fungerer som bokas rammeverk. Gjennom lange dialogpartier, med innskudd av monologer, blir vi introdusert til menneskene i Thomas sitt liv og deres tanker rundt det meste: skeiv identitet, tro, sex, moralske overtak, Bruce Springsteen og Abba.

Samtalene er realistiske i at karakterene gjentar seg selv, er usikre på hva de mener, snakker i sirkler og over hodet på hverandre. Likevel oppleves de ikke som retningsløse. Haugeruds dialoger i *Sjelesorg* – i likhet med i filmene hans – er forfriskende i måten de tillater folk å utfordre hverandre og snakke fritt på, ofte tilsynelatende uten frykt for å bli dømt eller misforstått. På tross av at romanen ikke har et plot i klassisk forstand, gjør det at man likevel kjenner at man er på vei et sted. Romanens fremdrift ligger i hvordan man lar seg introdusere til nye perspektiver og tematikk, i takt med karakterene.

Flertallet av samtalene i boka er mellom diakonen Thomas og Lars – en mann Thomas møter gjennom en venn og, etter en ikke-perfekt date, gradvis utvikler et vennskap med. Thomas er interessert i ham, kanskje også forelsket, men bestemmer seg raskt for at det ikke kan bli noe mellom dem. Thomas filosofi er enkel: Når samtalene man har med noen grenser til sjelesorg – det å ta omsorg for en persons sjelelige vel – forsvinner sjansen for at noe seksuelt eller romantisk kan skje. Rollene som partner og diakon lar seg ikke forene.

Eller er det egentlig diakonrollen det handler om? Gjennom relasjonen til Lars blir vi introdusert til Thomas egne motstrider. Selv om arbeidet som diakon innebærer å søke nærhet til andre mennesker, ønsker Thomas likevel å unngå det ustyrige og sårbare som en slik nærhet ofte innebærer. Ønsket om å holde sjelesorgen ute av private relasjoner er uttrykk for denne frykten. Men hva er et partnerskap, om ikke det er å ha omsorg for hverandres sjel, uansett hvor krevende det måtte være? Thomas lengter likevel etter tilhørighet og fellesskap. Et ønske som forsterkes av at de ikke har den heteronormative fantasien om en kjernefamilie å falle tilbake på. Thomas og de andre skeive karakterene i romanen er nødt til å finne tilhørig-

het andre steder.

Sjelesorg er en langsom roman, og hadde jeg vært i det utålmodige hjørnet kan jeg se for meg at jeg på noen steder – for eksempel midt i en sprikende samtale – kunne lagt den fra meg. Det tar litt lesing før de mange samtalene og relasjonene karakterer imellom begynner å føles som de henger sammen i en større helhet, og man blir klar over hvordan de utvikler og forandrer hverandre. Men om man gir boka tiden den krever, er det ekte gleder å finne i den sakte utbrettingen av en relasjon og et liv. «Kunne jeg være et medmenneske? Og hva er det?» spør Thomas seg på et tidspunkt i romanen. På Haugerudsk vis har ikke *Sjelesorg* noe klart svar, men man kan ane at det finnes et sted i de knotete, frustrerende og gledelige samtalene vi har med hverandre.

Amalia Sanchez Knotten
anmeldelser@universitas.no

FOTO: FORLAGET OKTOBER

 Plate:

Helt decent

På debutalbumet prøver Fig Tape på mye nytt, men mister en del av appellen sin i prosessen.

Forcefed Serenity

Hva: Album
Hvem: Fig Tape
Sjanger: Alternativ/Indie
Plateselskap: Selvtutt/fig Tape

Det er alltid stort å slippe debutalbum, spesielt når man allerede er en anerkjent artist. Det er Elias Melkersen, mannen bak Fig Tape. Han vant P3 Månedens Urørt i april 2024, og var en av tre finalister for Årets Urørt. Siden 2022 har Fig Tape gitt ut singler og EP-er inspirert av det altoppslukende utelivet i Berlin. Dunkende bass, pulserende rytmer og klissete melodier har vært Fig Tapes byggeklosser, med en *lofi bedroom-pop* vri på klubbmusikk.

Med låtene som har blitt sluppet i forkant av debuten *Forcefed Serenity*, har Melkersen tatt en annen retning enn tidligere. Med knasende trommemaskiner og synthbasser bærer musikken preg av upolert *singer-songwriter* og 2000-talls rock; *Forcefed Serenity* ender opp med å lande et sted mellom klassisk FIFA-indierock, Dean Blunt og fest

FOTO: SAM SU

på en tysk kunstscole.

Gitaren er sentral gjennom skiva, fra første sekund på introlåten «Poison» til avslutningslåta «Things To Come». Albumets høydepunkter er låter som «Run It», hvor de eldre, mer syntetiske innflytelsene blandes godt med gitardrevet låtskriving. «Focal Point» høres ut som en låt skreddersydd for å være på lydsporet til et overdrevent og futuristisk skateboardingspill, med stemningsfulle riff, mørke synthbass og en overraskende gitarsolo. Låta «Hedgehog» er en deilig, funky låt som har fengende

riffing, spennende produksjon, og en uimotståelig kul energi. «Take Me To The Altar» bæres av fantastisk god og energisk trommespilling.

Samtidig føles det som om Fig Tape lar seg rive litt for mye med av sjangerblandingen, og ikke alltid spiller på sine egne styrker. Fokuset på låtskriving og innflytelse fra rockens verden gjør det viktigere enn tidligere med en god vokal, sterke tekster og engasjerende sangstrukturer. Her har Fig Tape fortsatt et stykke igjen å gå. Dermed blir hverken produksjonen eller det musikalske gripende nok på flere av låtene.

«The Unbelievable», med komplimenterende *feature* fra vokalist Alvah, er et illustrerende eksempel. Den fremstår mer som en låtidé enn en ferdig låt. Den høres ut som en låt man har hørt 1000 ganger før. Det reddes heller ikke inn av kul produksjon.

Mange låter på plata forblir gode ideer, uten at de bygges videre på og får en ferdig form. Albumet er fullt av kule øyeblikk og gode låter, men det er lite som gjør seg minneverdig, til tross for spennende produksjon og stilig estetikk.

Fig Tape har et flott utgangspunkt for å lage noe ordentlig bra, men må skjerpe pennen sin for å få det helt til.

Miles H. T. Flikke
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Si ja!

I det siste har jeg fått følelsen av at vi, i forsøk på å verne oss selv fra det evige prestasjonspresset, har begynt å hegne om vår fred i for stor grad. Vi skygger unna utfordringer ved å sette disse mye omtalte grensene våre, og si nei.

Første gang jeg ble gjort bevisst på verdien av å si ja, var av en tapper ungdomskolelærer. Han sto foran tavlen og slet med å vekke engasjementet til tretti 13-åringer som stirret søvnig ut i luften. Til slutt tegnet han en stor sirkel på tavlen, og

Hvem: Gen Z Hva: Komfortsonen Hvorfor: Leve mer, frykte mindre

spurte: «Hva er dette?». Stillheten var øredøvende. «Komfortsonen deres», sa han til slutt. Han tegnet så en prikk inni sirkelen, og en annen prikk utenfor sirkelen. «Her befinner dere dere», sa han og pekte på prikken inni sirkelen, «... mens her ute lever dere livet. Slutt å si at dere ikke vet når jeg stiller dere et spørsmål. Slutt å si nei til å dele det dere kan med klassen. Si ja!»

Julia Bueso, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Dialektfattig

Hvem: Alle (utenom østlendinger) Hva: Gentrifisering Hvorfor: Identitet

I det siste har jeg merket at endringens vind har begynt å blåse sterkere. Jeg flyttet fra Bergen til Oslo for over et år siden, og meninger som jeg før var prinsippfast på har blåst vekk. Jeg er for eksempel ikke livredd for Grønland lenger, faktisk syntes jeg det er ganske fint der. Men det verste som har endret seg merket jeg da jeg var hjemme på besøk. Mamma hadde nett-

opp laget dritgod middag, veggislasagne, og det var nå min oppgave å rydde. Uten å tenke meg om sier jeg: «Skal jeg gå med søppelet?». Frysninger – jeg sa søppel istedenfor «boss». Så ukens advarsel er simpel: Ikke mist dialekten din.

August Søreide, journalist i Universitas

Fulltreffes fra Lanthimos!

I *Bugonia* bes publikum om å velge side mellom en iskald CEO – som kanskje er en alien – og en svett, desillusjonert og potensielt farlig konspirasjonsteoretiker.

Bugonia

Regissør: Yorgos Lanthimos
Sjanger: Mørk satire-thriller
Med: Emma Stone, Jesse Plemons, Aidan Deblis

Filmmediet har en helt egen evne til å få oss til å identifisere oss med mennesker vi verken liker eller godtar – karakterer som begår handlinger som sjokkerer, men samtidig vekker en form for skrekkslagen fascinasjon i oss. Yorgos Lanthimos kan sies å ha blitt en mester i denne typen urovekkende *outsider*-filmskaping. Hans nye film *Bugonia* er en intens og fengslende filmopplevelse: et taktisk, filosofisk og brutalt oppgjør mellom to av de mest bisarre karakterene jeg har sett på storskjermen på lang tid.

Bugonia er inspirert av den koreanske kultklassikeren *Save The Green Planet!* fra 2003. I Lanthimos' adaptasjon møter vi den eksentriske birøkkeren og konspirasjonsteoretikeren Teddy Gatz (Jesse Plemons), som er fast bestemt på å redde verden. Etter moren hans havner i koma, retter Teddy mistanke mot den mektige farmasøyt-toppens Michelle Fuller (Emma Stone). Han er overbevist om at hun er et utenomjordisk vesen sendt for å ødelegge jorden ved å forgifte dens naturlige ressurser. Sammen med sin lett påvirkelige, nevrodivergente fetter Don (Aidan Delbis), kidnapper de Michelle, og holder henne fanget i kjelleren sin. Teddy og Don går groteskt til verks for å få Fuller til å innrømme sin virkelige identitet. I kjelleren utspiller det seg et intenst psykologisk spill der løgn og sannhet forvrenses, og rollene som boddell og offer, skurk og idealist, blandes sammen.

Det som gjør *Bugonia* effektiv er denne tve-tydigheten. Lanthimos – som er kjent for sin kjølige absurdisme i filmer som *The Favourite* og *Poor Things* – lar aldri publikum vite hvem vi egentlig skal heie på. Skal vi holde med Michelle – et kaldt, perfekt sminket ansikt av den globale kapitalismens grådighet, eller Teddy – en ekstremistisk fanatiker som «don't get [his] news from the news»? Manuset, skrevet av Will Tracy, og kameraarbeidet, ført av Robbie Ryan, spiller essensielle roller i å lede publikum i ulike retninger for å finne svar på spørsmålet. Hver replikk, hver kameravinkel og hvert nærbilde er nøye komponert for å skape tvil, forvirring og intens spenning. Filmspråket sørger for at vi hele tiden er i tvil om vi burde føle sympati og avsky for begge karakterene.

Stone og Plemons leverer karrieredefinerende prestasjoner. Filmen hviler hovedsakelig på Teddys bastante overbevisning om at Michelle

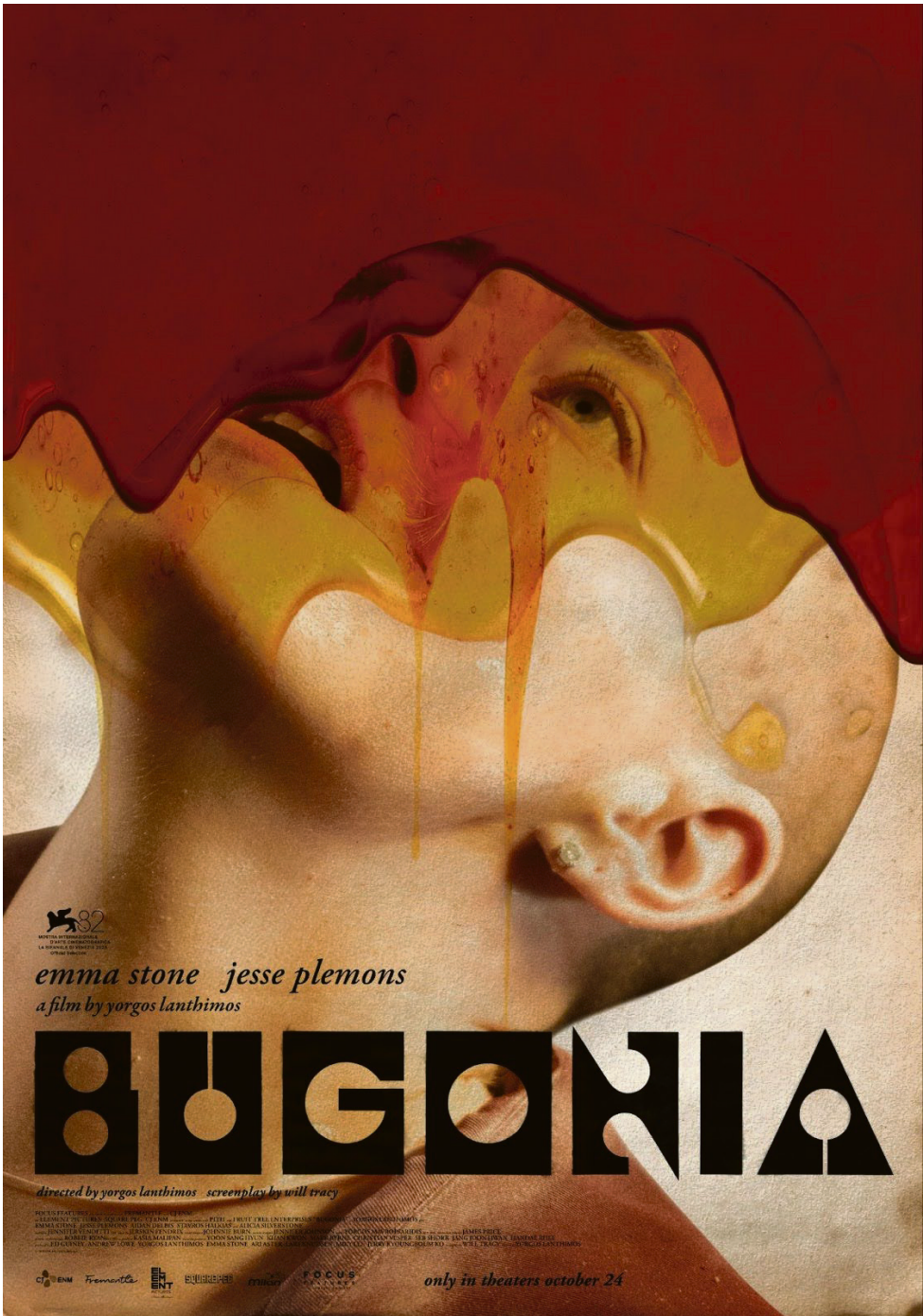

FOTO: FOCUS FEATURES

tilhører den utenomjordiske Andromeda-rasen – og Michelles insistering på at hun ikke gjør det. Rollen er ideell for Stone, med hennes anime-lignende store øyne, unaturlige brede smil, og evnen til å skifte fra *deadpan*-komikk til livlighet. Publikum blir aldri helt sikre på om Fuller faktisk er et utenomjordisk vesen. Stjerneskuddet i filmen er likevel Plemons, som spilte sammen med Stone i alle tre segmentene av triptykonet *Kinds of Kindness*, men som her får en hel spillefilm å leke seg med. Teddy er ikke en enkel karakter å håndtere. Han er lite tiltrekkende, helt overbevist om at han har rett, samtidig som han framstår både latterlig og potensielt farlig. Hans paranoide verdensbilde kan argumenteres for å være en

forlengelse av den samme giftigheten han selv hevder å bekjempe. Dynamikken mellom de to karakterene er fantastisk, og resulterer i en så antiklimatisk atmosfære som man får det.

Det er sjelden man ser en film der alt klaffer så godt! *Bugonia* er en ubehagelig, absurd, fascinerende og fullstendig uforutsigbar film, som fungerer både som en mørk satire og et spill på en moderne samfunnsutvikling gjenomsyret av konspirasjonstenkning, maktmisbruk og banal selvrettferdighet.

Casper Ingebretsen Hauen
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender uke 46 & 47

15/11 LOOSER - releasekonsert

Hele *shoegaze*-Oslo gleder seg over at LOOSER slipper sin debut-EP, *Whistling Past the Cardhouse!* Det skal feires med releasekonsert på *Revolver*, en av de beste kjellerne i byen. LOOSER består av det de selv beskriver som en gitarvirtuos fra Stjørdal, en historiker fra Lofoten og to ølhunder fra Oslo øst. Firkløveren tviholder på en *dreamy* og *groovy* sound, uten å være fremmede for å dundre løs på trommene, eller spille øredøvende gitar. Kveldens *edge* sikres av oppvarmingsbandet Boksen-baserte *Spite Fug* – enda et postpunk band som har oppstått i byens undergrunn. Her har alle potensielle publikummere garantert en varm og bråkete kveld i vente!

Hvor: *Revolver*
Når: 15. November, kl. 20:00

20/11 Morgenbladssalong: Morgenbladet vurderer litteraturåret 2025

Året snegler seg sakte mot slutten; nok et år hvor de aller fleste av oss har rukket å scrolle mye mer, og lese mye mindre, enn vi ville. Men det er aldri for sent å bli inspirert til å lese et par fram til nå ukjente romaner når *Morgenbladet* skal – som seg hør og bør – vurdere litteraturåret 2025. Kritikerne Live Lundh, Martha Nordheim og Arne Borge skal minne oss på alt vi leste og ikke leste i året som har gått, i en samtale ledet av kulturredaktør i *Morgenbladet* Bernhard Ellefsen. Hva var årets beste norske roman? Hvilke nykommere er verdt å merke seg? Hvor god er egentlig den nyeste boka til Fosse? Hvis ikke det siste spørsmålet pirrer nysgjerrigheten din nok til å notere deg datoen, så er denne panelsamtalen også gratis!

Hvor: Wergeland amfi på Litteraturhuset
Når: 20. november, kl. 19

23/11 Døgnfluers loppemarked

I den sørgmodige anledningen at gamle Munch skal selges, tømmer Døgnfluers sitt loppelager til veldig snille priser. Døgnfluers er for øvrig en frivillig forening som samler unge folk fra ulike deler av kulturmiljøet til å lage alt fra teater, film og revy, til musikal og film på 24 timer. Her er det mulig å finne skjulte skatter, og gjøre et uventet kupp. Det er også mulig å få laget eget Døgnfluers merch på egne t-skjorter eller bærenett, eller kjøpe mat og drikke i kafeen. Hva er bedre på en søndag sent i november enn å dra på høstens siste loppejakt, si farvel til gamle Munch og støtte en god sak – unge kunstnere!

Hvor: Gamle Munch Kafe
Når: 23. november, kl. 11–16

Velferdstingets Ofrer

I ukas utgave er det skrevet om enda en organisasjon som få forstår: Velferdstinget. De gir penger ut til alle og ingen, det er kjøpt for dem uten bevilget støtte. En av dem er «Steamer»: Mannen bak *Extreme-Ironing*-foreningen. Der blandes adrenalinfetisjisme og husarbeid ved bruk av snowboarding og klatring; den bare-mannlige foreningen satser på virale sosiale medie-klipp. Steamers eneste med-medlem, Truls, står for rå kame-ravinkler og *dope* redigering.

Vi fikk beskjed i forkant av intervjuet om ikke å omtale Steamer ved hans juridiske navn og ikke snakke om andre foreninger. Mens Steamer stolt viser oss Tiktok-innholdet deres, dukker plutselig Oslostudentenes Idrettsklubb (OSI) opp på

For you-siden hans. Det blir stille i rommet.

– Jeg skrev en søknad til OSI...

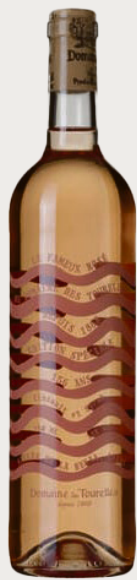
OSI er et tydelig betent tema: uten medlemskap der får ikke foreningen nok midler til utstyret de trenger (strykejern, snowboardsko, kalk). Stumme Truls holder på å si noe før Steamer fortsetter:

– Jeg prøvde å pitche inn extreme ironing, det gikk fint først, men vi ble utestengt etter Truls mistet et strykejern på en håndball-spiller.

De to guttene ser vekslende ned i gulvet og opp på oss. Før vi tar adjø lover vi å følge dem på Tiktok, og fortelle resten av redaksjonen om Extreme Ironing.

Mrs.bean

Ukas studentvin

SALT SOM TÅRER: Rosé er sjeldent en dans på roser, oftest er det tornene som lar seg kjenne. Ukas rosé er et eksempel på sistnevnte. Det første som stanger, er at lukta og smaken ikke er samstemte – det dufter svakt av deilig, søt og saftig fersken dynket i antibac, men det smaker sjøsprøyt og de skikkelige salte tårene som pipler frem rundt eksamenstid. Etter saltsmaken har lagt seg, smaker vinen mest som hjemmelaget, usøtet iste, og panelistenes ansikter foredres til de merkelige grimaser. «Beste roséen for fest» prøver en panelist seg, og har nok rett der – for denne nytes ikke edru. Når pris og prosent nevnes prøver panelistene å nullstille sanseinntrykkene og ta en til slurk, men vinen gir alle en ørefik med sin beske saltsmak. Kudos for fin flaske, men øynene våre er mette.

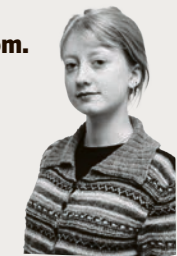
Vin vurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Le Fameux Rosé du Dom. des Tourelles 2023

Pris: 109,90 kroner

Land: Libanon, Bekaa Valley

Alkohol: 12 prosent

Freyja Eikrem Ims, vinanmelder i Universitas

Vi spør

av Frank

Jussbuss på sparebluss

Regjeringen vurderer å kutte forskjellige gratisordninger for rettshjelp, inkludert Oslo Jussbuss: Endelig møter idealismen excel-arket, også for jusstudentene. For hva gjør man egentlig som jusstudent når regjeringen truer med å ta fra deg en sikker og sjelden etisk deltidsjobb, og hvordan fungerer egentlig Jussbuss?

Vi spør-redaksjonen tok kontakt med sentralbordet til Jussbuss for å få svar på disse spørsmålene, og for å høre om de planlegger opprør, søksmål eller bare en ekstra kaffe fra SiO før dommen faller.

– Heihei! Jeg hører dere skal bli utsatt for regjeringskutt og lurte på om det påvirker lønningsnivåene deres?

– Hei! Ehh, jeg vet ikke helt, jeg har ikke hørt noe om det egentlig.

– Jo, jeg har hørt det blir mindre penger fra staten, men jeg har en løsning: om dere må privatisere så kan dere begynne å føre timer og sånn og da får dere vel mer betalt?

– Ja, kanskje det, men jeg tror ikke vi blir privatisert med det første.

– Vel... Det offentlige tar og det private gir eller hva?

– Ehh.

– Dere kan jo mixe og trixe litt som dere vil, litt privat og litt offentlig?

– Jeg tror egentlig ikke jeg er kvalifisert til å kommentere på dette, jeg kan sette deg over til noen andre.

– Neinei, jeg har andre spørsmål!

Hvilke kvalifikasjoner må man ha for å få jobb hos dere, da?

– Man må studere juss, også må man –

– Jo men må man ha litt karisma og, vel, litt rizz?

– Haha, ja kanskje det.

– Jeg blir ofte bilsyk på bussen, er det mulig å få hjelpen man trenger uten å måtte sitte på buss, kanskje på zoom kan funke?

– Altså det er ikke en faktisk buss, det er bare navnet.

– Oja! Hvordan er det egentlig det funker, si at jeg angivelig har tatt sykt mye coke, og gjort litt ulike greier, og nå er jeg litt i media og sånn, kan dere hjelpe meg da?

– Ja kanskje, men da må du nok legge inn en søknad på nettsiden vår.

– Hva om jeg ikke er student, men heller... du vet hva jeg mener, får jeg hjelp da?

– Joda, du får hjelp uansett hvem du er.

– Får jeg bedre hjelp om jeg er student?

– Nei, du får like bra hjelp uansett.

– Søsteren min er student i Australia, får jeg bedre hjelp da?

– Nei, du får like bra hjelp uansett.

– Hun er en veldig god student, det hjelper liksom ikke i det hele tatt?

– Nei, du får like bra hjelp uansett.

– Ok, da tror jeg kanskje jeg skal legge inn en søknad på nettsiden deres.

– Det høres bra ut.

– Vil du vurdere din stilling som jussens rizzler?

– Hm, nei ikke egentlig.

– Det var synd! Vi snållast!

KVISS-CORBIN

1. Det rapporteres om 132 døde i krigen mellom politiet og gjengen Comando Vermelho i Brasil, men i hvilken by?
2. Hva heter den britisk kongelige som nylig mistet prinsetittelen?
3. 17 land i verden har rød-hvite flagg. Nevn tolv av dem.
4. Hvilket land var først med å innføre universell stemmerett?
5. Hvilket dokument ble signert i England i 1215 og regnes som moderne rettsstaters opprinnelse?
6. Hvem skrev romanen *Prossessen*?
7. Hva kalles skrivestilen som bevisst forsøker å etterligne tankestrøm, brukt i verk som *Ulysses*?
8. Hvem regisserte *Mulholland Drive*?
9. Hvem spilte hovedrollen som Forrest Gump?
10. Hvem grunnla Microsoft sammen med Paul Allen?
11. Hva kalles datasystemer som lærer av erfaring uten å være eksplisitt programmet?
12. Hva heter maskinen som brukes for å forlenge holdbarheten på mat ved å suge ut luft og forsegle produktet i lufttette poser?
13. Hva er hovedingrediensen i hummus?
14. Hvilken rett er kjent som nasjonalretten i Ungarn og består av kjøttgryte med paprika?
15. Hva heter blodårene som fører blod fra hjertet til resten av kroppen?

16. Hva er forskjellen mellom virus og bakterier?

17. Hvilket årstall er det snakk om? António Guterres tar over som FNs generalsekretær, det første likekjønnede ekteskapet i en norsk kirke finner sted, Emanuel Macron velges til president i Frankrike, Harry Styles albumdebuterer med sitt selvtitulerte album, Prins Gabriel, hertug av Dalarna, blir født og Per Fugelli dør.

18. Kun tre herrefotballspillere har vært kjappere til 50 landslagsmål enn Erling Braut Haaland. Nevn én av dem.

19. Hvilket lag vant nylig Toppserien?

20. Vitor Pereira har fått marsjordre, men fra hvilken Premier League-klubb?

av Gabriel Corbin-Arntzen, kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

0-4. Exphil på Bali: Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

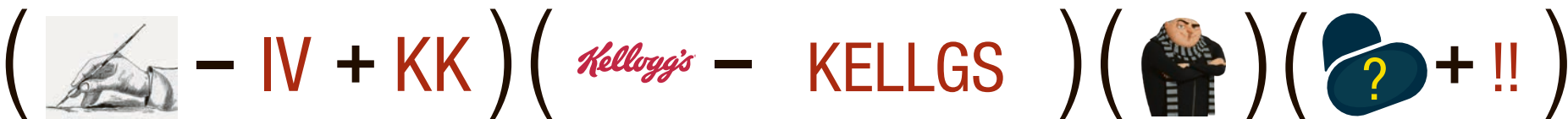
5-9. AST1010 – Astronomi: Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10-14. Juss: Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

15-20. Honours: WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

Rebus

av ALIAS

HINT: Årets pregnancy scare Send løsning universitasdesk@gmail.com

FORRIGE LØSNING: «SIO steinbolig, tilgjengelig neste år» Det klarte ola og jøgge (ingen suss og klemz?</3), Solan og Ludvig, Tore B.